Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 14 (953) TORSDAGEN DEN 6 APRIL 1905 18:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

FRÖKEN ANNIE QUIDING I SITT HEM I MALMÖ. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSSON.

ANNIE QUIDING. AF ALFRED B. NILSON.

ETT AF VÅRA mera bemärkta yngre författarenamn är Annie Quiding. Sedan hon våren 1899 debuterade med romanen Hvidehus, hvilken som bekant förvärfvade första priset i en af Iduns litterära pristäflingar, har hon sammanlagdt utgifvet sex böcker, dikter och romaner, hvaraf ett par utgått i två upplagor och den senast utkomna, "Fru Fanny", under loppet af två månader sett sin tredje upplaga. Detta är ju en efter våra förhållanden mindre vanlig popularitet.

Vi ha därför trott, att det skulle glädja de många vännerna af Annie Quidings författarskap att nu i Iduns spalter möta hennes bild, återgifven efter ett för tidningen just i dagarne nytaget porträtt, och har porträttören till det samma fogat några inramande textrader.

Om man hos fröken Quiding vill spåra ärftliga anlag till skriftställarverksamhet, så ligga de nära till hands. Hennes fader, rådman i Malmö, väckte på sin tid stor uppmärksamhet, dock inom trängre kretsar, med sitt socialt-politiska författarskap. Af kritiken i våra dagar skulle han säkert blifvit stämplad som ung-socialist. Med logisk skärpa, bitande och originell, kritiserade han det moderna samhället, på samma gång han tecknade grundlinjerna till en ny, kommunistisk samhällsform. August Strindberg var den, som drog honom fram ur glömskan, och Axel Danielsson, den djärfve socialistiske banérföraren här i landet, har vid flere tillfällen uttalat sin beundran för "Nils Nilsson, arbetskarl", den psevdonym, under hvilken den allmänt aktade malmörådmannen dolde sig. Det är nu snart tjugu år sedan han gick till sina fäder, och ingen tänker numera på, att det är han, som riktat språket med de båda epiteten öfverklass och underklass, som ersättning för de annars vanliga: bättre och sämre folk.

Där jag nu satt i det stora, hemtrefliga arbetsrummet, vettande ut till sjöpromenaden med de åldriga trädstammarne, nedanför hvilka den breda, imponerande kanalen går fram, föll namnet mig i minnet, och jag frågade författarinnan:

— Var rådman Quiding en släkting?

— Ja, svarade hon småleende och såg upp, han var min far.

Fadern kommunist — revolutionär — och dottern, efter hvad man förmenat, väl mycket konservativ!

Nåväl, Annie Quiding skulle ej ha brått på sin pappa, om hon ej känt kallelsen att gå sin egen väg, tämligen oberörd af partiströmningarna, moderiktningarna för dagen.

"Att rifva för att få ljus och luft — är ej det tillräckligt" — var dagens lösen på 80-talet. Och det refs och raserades med besked.

Men man hade knappt kört idealismens genius på porten, förrän hon, biltog och förföljd, under förklädnadens mask, smög sig in genom fönstret, iförd romantikens fantasidräkt och med fjäder i hatten. Och hon var åtföljd af pieteten, som med vemod i blicken letade rätt på en hel del gamla saker, nästan begrafna bland spillrorna, och som tiden till hälften hunnit glömma. De blefvo tillvaratagna och kommo åter till heders. Det är detta undanskymda, tillbakaträngda, halftförgätna, för hvilket Annie Quiding gjort sig till tolk . . .

Ty hon är tendensförfattare.

Hennes stil är klar, flärdfri, behärskad. Hon behöfver ej många ord, inga hopade detaljer eller tröttande omskrifningar för att uttrycka hvad hon vill ha sagdt. Och häri spåras hennes specifikt skånska kynne. Hennes naturskildringar äro skisserade endast, likväl mäktiga att framhäfva naturens subtila, skiftande stämningar. Som helhet betraktad är hennes berättarkonst omedelbar och fängslande.

I fru Fanny har hon sagt sin mening i den åter framskjutna kvinnofrågan. Boken behöfver inga kommentarier. Trots den objektivitet, som är utmärkande för densamma, skymtar man författarinnans profil mellan raderna, de stora, uttrycksfulla ögonen och det lätt ironiska, men blida och hjärtegoda leendet.

— Vill ni då, att kvinnorna skola vara helt befriade från rösträttsarbete och riksdagsvärf, sporde vi.

Och utan att hesitera, svarade hon:

— Det är sannolikt, att kvinnan med tiden får rösträtt. Men ännu är hon säkerligen ej mogen för densamma. Jag tycker, att den artikelförfattare har rätt, hvilken häromdagen dryftade detta spörsmål i en tidning. Han menade, att kvinnan i riksdagen säkert med stort intresse skulle taga del i sådana frågor, som rörde religion, konst och litteratur, men skulle hennes intresse äfven räcka till för fläsktullar, sockerbetsbeskattning och liknande samhälleliga och ekonomiska spörsmål? — Rätteligen borde härvidlag — slöt han — rösträtten inskränkas till ogifta kvinnor och barnlösa änkor.

— Som regel, återtog hon, bör kvinnans verksamhet koncentreras på hemmet. Här har hon en stor verkningskrets, ett stort inflytande och ett stort ansvar. Det är i hemmet materialet till samhället danas.

Så gled samtalet in på modern litteratur.

— Henryk Sienkiewicz och Edmond Rostand äro mina älsklingsförfattare. Och af författare på svenskt språk sätter jag Jacob Ahrenberg högt. Och detta af två skäl, fortfor hon, dels är hans stil manlig, klar, enkel, dels behandlar han de nationella frågorna på ett sätt som ingen annan.

Annie Quiding häfdar i sina skrifter på ett kraftigt sätt nationalitetsprincipen, nationernas okränkbara rätt att lefva sitt eget fria, säregna lif — ett släktdrag kanske från den omutlige individualisten, hennes far.

— Många politiska förhållanden uppröra mig mera än kriget — såsom Polens och Finlands öde. Jag är ej fredsvän i vanlig mening, yttrade hon.

Med stort intresse följde hon på sin tid grekernas frihetskamp.

— Jag hade börjat älska grekerna. Kriget började så vackert, alldeles som en hjältesaga — och slutet blef så tragiskt.

— Ja, det måste man säga . . .

— Så började man tala illa om grekerna. Jag kände ett oafvisligt behof att fara ned och se, om de ej voro bättre än sitt rykte.

— Och ni blef besviken?

— Jag fann dem *mycket* bättre . . .

Och så skref hon sin bok: "Ett främmande namn". En ung grek anklagas för mord, oskyldigt dömd och fängslad, detta är bokens huvudmotiv.

Jag kan ej underlåta att citera en passus ur denna bok, karaktäristisk som jag tror för Annie Quidings åskådning.

— — —

"— *Men, sade Konstantinus, det där sista kriget* —

— *Alla lära mest af skadan — sade Christojannis efter ett ögonblicks tystnad — isynnerhet en ung nation som vi. En annan gång skola vi vara mera världsvisa och förstå, att man inte kan möta realiteter med endast vackra drömmar.*

— *Och ändå — sade Aristoteles sakta — tusen gånger hellre vårt nederlag än Englands seger. Tusen gånger hellre vår vanära än Amerikas ära — samlad på Cuba och Filippinerna.*"

— — —

Nu då detta läses, har Annie Quiding åter gifvit sig ut på vandring, till Cervantes och Calderons land — det soliga Spanien. Med afsikt att besöka Madrid, Toledo och Cordova, Sevilla och Granada.

— Er nästa roman kommer alltså att behandla Kastilien?

— Om det blir en roman, vet jag ej.

— Nästa bok kunna vi kanske säga?

— Nåja — bok är bättre.

Och så till slut ett poem af författarinnan, ej förut publiceradt, benäget ställdt till Iduns förfogande, hvari hon själf anger grundtonen i sin diktning:

TILL LYCKAN.

För dig, du fé af dukadt bord,
jag böjer ej min hjässa;
din är hvar trälnatur på jord,
och du har nog af dessa.

Min väg är den, där mossan gror,
och icke allfarvägen.
Den för till borg, där ingen bor,
om ej en bortglömd sägen.

För dem, som glömmas, är mitt lof,
min stackars lutas toner,
för öfvergifna kungars hof
och ödelagda troner.

För krossad sköld, för trampad härd
och grund, som lågor svärta,
den slagne, hånad af en värld,
min tjänst, min sång, mitt hjärta!

POLITISK RÖSTRÄTT ÅT SVERIGES KVINNOR.

MASSMOTION I ANDRA KAMMAREN.

DEN FÖRSTE SVENSKE riksdagsman, som motionerat om politisk rösträtt äfven åt kvinnorna, är, om vi icke misstaga oss, den på sin tid för sina varmhjärtade sträfvanden mycket bekante Helsingborgsredaktören F. T. Borg. Redan 1884 framlade han motion i denna fråga, som sedan flere gånger varit på tal bland våra lagstiftare. Vi erinra i detta sammanhang om två anmärkningsvärda reservationer, som inom konstitutionsutskottet afgifvits till förmån för politisk rösträtt åt kvinnorna: af Adolf Hedin (1886) och O. V. Vahlin (1895).

A. LINDHAGEN.

Den kraftigaste målsmannen hittills för de svenska kvinnornas rösträttssträfvan torde emellertid stockholmsborgmästaren *A. Lindhagen* vara, hvilken i år för tredje gången uppträder som riksdagsmotionär i ämnet.

Förra året lyckades han vinna understöd af en reservant inom konstitutionsutskottet, boktryckare A. F. Broström, hvilkens utredningsbegäran i andra kammaren lyckades samla 93 röster, medan 115 voro emot. Det är icke osannolikt att siffrorna i år komma att ställa sig åtskilligt fördelaktigare.

Det Lindhagenska förslaget måste nämligen, i den form det nu framträder, anses synnerligen klokt afvägdt. Motionären vill icke på något sätt lägga krokben för en lösning af männens rösträttsfråga genom att därmed sammankoppla kvinnornas; han aktar sig därjämte visligen för att framkomma med några öfverdrifna pretentioner. Hvad han fordrar är endast att våra lagstiftare, då de nu gå att — det må ske under ena eller andra villkoret — skänka de svenska männen allmän rösträtt, åtminstone måtte ägna en tanke åt de svenska kvinnorna.

Till den ändan föreslår han, att riksdagen måtte till k. m:t aflåta en skrifvelse, i hvilken det begäres, att k. m:t täcktes låta *särskildt* utreda frågan om beredandet af rösträtt jämväl åt kvinnor vid val till riksdagens andra kammare samt därefter för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Iduns läsekrets känner genom tidigare redogörelser innehållet af den rösträttsmotion, som i första kammaren framburits af landshöfding Sjöcrona och som äfven afser kvinnorna. Denne motionär vill göra alla kommunalt röstberättigade, såväl kvinnor som män, äfven politiskt röstberättigade. Detta förslags allmänna grundval måste betraktas såsom antikverad, men det förtjänar antecknas, att äfven denne motionär godkänt principen *kvinnorna skola vara med.*

Rätta vägen är utan tvifvel den af hr Lindhagen anvisade. Med honom hafva också instämt icke mindre än ett 60-tal af andra kammarens ledamöter, bland hvilka mötas män, vidt skilda såväl i afseende på åsikter i allmänhet som i afseende på samhällsställning. Här träffa vi sida vid sida godsägare och hemmansägare, professorer, lektorer och folkskollärare, borgmästare och arbetarerepresentanter, pressmän, bolagsdirektörer o. s. v.

Förra årets konstitutionsutskott ansåg kvinnornas rösträttsfråga väl förtjänt af att "allvarligt uppmärksammas", men fann densamma därjämte af "omtvistad och svårlöst beskaffenhet".

Under sådana omständigheter är en utredning, såsom de sextio motionärerna i andra kammaren äska, i hög grad på sin plats.

Svårligen vill någon numera bestrida, att bakom spörsmålet om införande af allmän rösträtt för män står oundvikligt frågan om kvinnans politiska rösträtt.

Det är mer än 100 år sedan följande, af hr Lindhagen citerade ord uttalades: "Antingen har ingen människa medborgerliga rättigheter, eller också hafva alla det; och den, som röstar emot en annans rätt på grund af dennes olikhet i religion, kön eller ras, har från den stund afsvurit sin egen rätt."

Stora sanningar mogna långsamt, men de låta aldrig i längden jäfva sig. Det visar bl. a. den här omtalade massmotionen.

SKOLLIFVET OCH NERVOSITETEN HOS BARN OCH UNGDOM.

SÅ LYDER dagens brännande fråga, då skolan och hälsan betraktas, ty att nervositet är tidens gissel, det vet en hvar, och att den trängt sig in äfven bland ungdomen, det erkännes af både lärare och föräldrar. Orsakerna sökas och tolkas dock olika. Det kastas med allt skäl en stor skuld på bruk af alkohol, tobak m. fl. njutningsmedel, och där ungdomen af sådant fördärfvas, behöfves ej mycket mera. Men mången går under af nervositet midt under den noggrannaste hälsovård. Öfveransträngd, heter det kanske. — Gossen, flickan, säger man, sitter i för hög klass, kan ej rätt göra sig undervisningen till godo, bör "sitta kvar" för att mogna. Naturligt nog är i många fall sådant möjligt och bör då af föräldrar och lärare noga beaktas.

Men icke blott arbetet, utan ock förhållandena, under hvilka det utföres, verka afgörande, och skulle jag vilja påpeka ett sådant förhållande.

En oändligt stor makt ligger i den enskilde lärarens hand, synnerligen hos läraren i gosskläroverken, snart sagdt, gossens väl och ve.

Det skulle därför vara af stort intresse att få jämföra hälsotillståndet i olika lärares klasser.

Villigt nog medgifves, att fruktan är en viktig anledning till nervositet, men tillägger man, nu hafva vi så humana lärare, kroppsstraffen äro så godt som afskaffade, och det är alls intet kvar af den där gamla fruktan för tyranniska lärare, och det är väl. Men hvad månne fruktar en pojke mest, den gamla omilda karbasen, då läxorna ej gingo, eller den modärna satiren, som, då den väl kommer i gång, lätt nog tillämpas af den humane läraren med det sirliga sättet, och då kanske icke blott, när läxan icke blifvit inlärd eller uppfattad, utan äfven då den går väl.

Det är ju icke de mera "begåfvade", som utsättas för "öfveransträngning", de reda sig merendels väl, äfven hvad hälsan vidkommer. Det är för medelmåttorna och dem därunder faran är öfverhängande.

Det borde vara hvarje lärares plikt att, så vidt möjligt, hjälpa, synnerligen de svaga, till ett frimodigt och energiskt försök att öfvervinna svårigheter, och huru svår hans uppgift än är, måste han uppbjuda allt, hvad kärleken till hans kall och hans förmåga i öfrigt förmår, för att fylla sin uppgift.

Men ett par jämförelser och skolhistorier torde vara upplysande i fråga om, huru det ofta tillgår.

Det är matematik. De matematiskt begåfvade sitta trygga inne med "lösningarna", några andra ha arbetat otroligt och lyckats, men skola de få någon fråga? Spänningen i de ungas bröst är stor, skola de många tim-

"MUM" är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare.
Prof sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.

marnes arbete dock visa sig fruktbärande? Ja, frågan kom, men med den en besynnerlig konfundering; de första orden i svaret ville ej rätt fram, ifvern var litet för stor, och strax höres ett kategoriskt, allt förkrossande: "sitt ned!" Hjälplös sätter han sig, frågan går vidare, den andre lyckas öfvervinna den första ångesten, det går, och det unga hjärtat jublar, o, han skall gripa nytt tag, men så kom ett föraktligt: "hvar hittade du det kornet, nu få ni skämmas, som ej ha händerna uppe, då till och med han redde sig, som är mindre begåfvad", m. fl. sårande ord. Den känsla af lycka, som skulle burit den flitige gossen öfver nya svårigheter, förvandlas till ett bittert minne, som länge plågar honom. Med hopplös suckan börjar han den nya läxan. Han har så många gånger hört, att den eller de kamraterna äro hufvudet högre i begåfning, att han nu tror det; han känner sig dömd att arbeta förgäfves; hopplöshet och fruktan samt denna känsla af skam inför jämnåriga tära på hans lif och hälsa.

Ett vänligt lugnande ord till den förste, möjligen och en obetydlig hjälp skulle kommit honom att få visa, huru han verkligen lyckats, blott han fått nog tid att komma fram med det lösta problemet; ett rättvist erkännande: "det var bra" till den andre skulle ej tagit mera tid från klassen i dess helhet, men ack, hvad det betydt mycket!

Och huru verkar hånet bland kamraterna? De mindre känsliga finna det så naturligt, att de skola vara styfvast, att de tycka det vara i sin ordning att se de svagare öfver axeln; andra plågas däraf, och många rent af lida med sina kamrater.

I alla andra ämnen sker på samma sätt. Den som öfvar sig i satir och hånfullt skämt, blir snart skicklig och märker ej själf, huru mycket ondt han åstadkommer, ty då har nervositeten tagit en hart när obotlig fart, när en gosse inför klassen skulle låta märka hvad han känner. Det sparas i de flesta fall hem, och i många fall är det aldrig den, som är utsatt för dylik behandling, som talar därom; genom kamrater blir det fördt utanför skolan.

Med tacksamhet måste dock erkännas, att långt ifrån alla lärare falla för frestelsen att använda hånets skarpa, sårande vapen.

De hafva förstått att öfva rättvisa och med allvar förena kärlekens välvilja, som söker tillfälle att uppmuntra och stödja den, som försöker komma fram. Och förunderliga äro de resultat, som vunnits af lärare, hvilka tagit uppmuntran och beröm till sin hjälp i stället för hån och gyckel.

Godt vore, om hithörande frågor finge tillbörlig plats i den diskussion, som pedagogiska sällskapet inom kort ämnar anordna i ämnet.*

UNGDOMSVÄN.

SANKTA BLONDISSIMA AF NORGA. BERÄTTELSE AF MARI MIHI.

Ett barn skall säga det, och genom ett barns tunga skall det blifva oss uppenbaradt.

DET ÄR VÄL så godt att börja från början. Och därför får jag tala om att tant Beata — pigorna sade alltid Bejata — kom till världen, krönt med ett hår, i hvars blonda härlighet, kromgult och gummigutta, hela hennes historia är insnärjd som aborren i nätet. I rika, varmt råghalmsfärgade massor, inte skimrande, utan dämpadt glindrande likt gammalt guld, icke krusiga, ej heller krusade — o, nej visst inte! — inte burriga och ystert ostyriga som brunetternas, utan lugnt vågiga som en sjöjungfrus diadem, i bucklor, som fångade och behöll solskenet i sina mjuka glansdagrar, skänkte det hennes hufvud samma särdrag som den gyllene ringen öfver helgonens fromma hjässor.

Hon växte upp på Norga gård i detta fjärran från allt, där femtitalets herregårdsdöttrar utbildade sig i husliga sysslor och skygg oåtkomlighet. — Den tidens flickuppfostran skattade åt den orientaliska läran om total afskildhet. Man burade in det fria Sveriges vackra flickor i ovärdiga, nedriga häktelser, där de förslöades, förkrymptes, fördjurades. Man sörjde för allt, utom för deras kropp och själ. Man höll ögonen på sina döttrar, som om de uteslutande varit afsedda till något slags odalisker, hvilkas häpnadsväckande oerfarenhet och däraf följande lifsnyfikenhet skulle göra dem till ett stort nummer på den alltid ovissa äktenskapsmarknaden. Kvarlefvorna från denna period, chinjongernas, krinolinernas och de äkta schalarnas period, föra också ofta tanken på visnade haremsdamer med sitt papegojprat, sitt granna bjäfs och den begärlighet, de ha så svårt att cachera, för sötsaker och skandalhistorier.

Dock, många bröto sig genom stängslet och gingo ut och blefvo människor på godt och ondt, i ve och jubel. Huru detta lyckades dem, det hör till de tysta sagorna. —

Beata Brandlings far hade en hund, som hette Krej. När det kom främmande till Norga, var det faderns stående kvickhet att fråga djuret: Hvad säger Aftonbladet? — Hvarpå hunden skällde för brinnande lifvet, tills man motade ut honom för att få öronljud.

Detta var nästan allt hvad hon hade sig bekant om det fria ordet. Och äfven på ålderns dagar misstänkte hon, att tidningar voro betänkliga ting att handskas med. Hvaruti jag ger henne rätt.

Någon skolgång förekom ej, utan en schweizisk bonne sattes till hennes lärarinna. M:elle Testu kunde visserligen educera henne i både tyska och franska, men visste själf alldeles ingenting vidare. Det är ringa nytta att röra sig med främmande språk, ifall man ej har något att meddela sin nästa utöfver detta: att trädgårdsmästarens körsbär äro rödare än hans granne, timmermannens, hvilken senares däremot äro större. —

Dessutom undervisades hon uti att ständigt "vänta till sist", att den minsta biten på fatet var för henne, att det inte gick an att sitta i fönstersmygen med sin kavaljer mellan danserna på nyårsbalerna, att inte göra maskorna för hårda, då hon stickade strumpor, att små barns vilja växer i skogen på ett slags träd, slutligen att unga flickor inte få någon vilja förrän efter förlofningen. Men då kommer den som nysa.

Hon spelade salongsstycken på pianot, uppträdde som Svea i en eller annan tablå, grät öfver Polens öde och Malmströms Angelika, virkade antimakasser samt sydde flitigt i båge. Stora granna påfåglar trollade hon fram i stramalj, exotiska extravaganser i sefirgarn, alltid vända i profil och med en stålpärla till öga. Eller också Abd-el-Kader, sprängande fram på sin stridshingst öfver rysligt mycket ökensand emot en fond af en pyramid, två palmer samt så många kaktusar man hade hjärta och grönt garn till.

Så kom den tid, då hon började att försagdt knacka på lifvets port. Hennes tankar gledo bort, långt bort, på andra sidan skogsbrynet, hän till längtans blåa land. Där fanns han, hon visste det. Men skulle hon få komma dit ut och möta honom. Eller skulle hans vägar leda honom till Norga gård. Tänk, om han skulle komma ridande en kväll till Norga gård, komma ridande en månskenskväll och säga: Följ mig, min egen lilla prinsessa!

Skulle hon lyda honom? — O, ja! — Så som man måste följa sitt öde. Långt bort ville hon vandra med honom öfver stock och sten, följa honom med sargade fötter och jublande hjärta. Aldrig skulle hon svika, o, aldrig! —

Hon låg vaken om nätterna och grät och våndades. Ingen frågade det bittersta efter henne. Hon kunde gärna dö. Hon fråssade i tanken på att få gå bort ung. Och att sörjas och saknas länge. — Af hvem? — Å, hon visste nog! — Nej, hon visste inte riktigt. Därför grät hon. —

När Beata fyllt nitton år, var tiden inne för hennes pappa att anträda sin första Teplitzresa. Modern skulle följa med och äfven Beata, dels emedan hon disponerade öfver familjens största skatt af tyska, dels för att fullborda sin uppfostran — hvilken egentligen aldrig påbörjats.

Så kom hon dit med sin pappa och sin mamma, kom dit med nitton år och sol öfver håret. En liten svensk herregårdstös ute i den stora förskräckliga världen. Hon blef uppmärksammad med ens, hon visste inte hvarför.

Blondiner är det godt om på kontinenten, men ljust hår hör till sällsyntheterna och noteras högt. Öfver Promenade des Anglais flanerar i evigheters evighet, på halsbrytande höga klackar, en skara, den ingen tälja kan, af guldglittrande chevelyrer, friserade omkring kritaktigt hvita ansikten, i hvilka man ritat ögonbryn och mun med kol och karmin, liksom om inte Rivieran redan förut skulle ha nog af färger och förgyllning. Man tillverkar blondiner en gros på kemisk väg; och de artificiella ta sig nästan lika bra ut som de naturliga. De första månaderna åtminstone. Ty efter den tiden märker det seende ögat, att själfva hårfästet, den första halftummen närmast roten, börjar återtaga den första skapelsens kallbruna bottenfärg.

Men att Beata Brandling var äkta, det insåg genast denna publik, som löst och förrådt alla toalettens hemligheter. Gammalt, glindrande guld, utdraget i millioner silkeslena trådar, hvilka spunno sig omkring en ung flickas hufvud. Ett hufvud från norden, som i nitton år burit denna gloria, utan att någon fallit ned och dyrkat den. Men nu kom hyllningen.

Mr Hopkins från Boston, som låg i Teplitz för att försona den amerikanska isvattendieten, följde henne stumt och troget som skuggan, i tålmodig bidan att omsider få begå den halsbrytande extravagans, som skulle röja hans kärlek. En liten fransman, som torkat ihop under sammetssvarta ögons förtärande glöd, en trettioåring, hvilken lefvat för länge, besvor henne på en bal om en hårlock. — På hennes nej fick han efter sitt lands sed en nervattack.

En dag, medan föräldrarna voro på läkaremottagningen, satt hon ensam och musicerade i Gartensalon, då en ung man kom fram och tackade, för att hon spelade så vackert.

* Äfven Iduns spalter stå gärna öppna, om någon af våra läsare skulle vilja komma med sakrika och belysande inlägg i ämnet.

Mousseline

i 120 cm. bredd à 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co., Luzern S. 6. (Schweiz).

Af läkare och professorer mångfaldt lysande vitsordadt såsom stärkningsmedel vid mångahanda sjukdomar.

SANATOGEN

Erhålles å apotek. Generalrepresentant för Sverige: Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanter: Bauer & C:o, Berlin.

Lanolin-Sana-Tvål.

Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son

Stockholm.

Beata Brandling såg hastigt upp, inte så litet förbryllad öfver att tilltalas af en obekant. Med en af dessa plötsliga handrörelser, hvilka hon aldrig lärde att behärska, reste hon sig och försökte att svara något, men — *men det var ju han!* De lösa noterna hon hastigt samlat ihop gledo ned på golfvet. Härigenom fick hon tillfälle att med näsduken öfverfara sina blossande kinder, medan han böjde sig ned för att samla de kringspridda noterna.

Han märkte hennes stumma förvirring och föreslog, att de skulle spela något fyrhändigt. Det egendomliga i hans propos att spela à quatre mains med en ung flicka han ej kände gjorde intet intryck på Beata. Han tog det hela så naturligt, att denna lilla herregårdsfröken, som dresserats med fördomar och förmaningar och "det går inte an", helt sonika slog sig ned och började spela med honom.

Dock, hennes hjärta dunkade för hårdt och hennes fingrar löpte vilse mellan de svarta och hvita tangenterna. Det var rakt ingen möjlighet att hålla ordning på dem vidare. Hon ville både skratta och gråta, helst gråta.

— Nej, det här går ju inte alls. Och för resten måste jag promenera hem. Adé! —

— Hvar bor ni då?

— Alldeles invid Paradies, på Stephansplatz. Adé!

— Får jag följa er?

— Nej, det får ni visst inte. Jag känner er ju inte alls.

— Men jag känner er så väl . . .

— ? ?

— Ja, jag har sett er många gånger. Sist i går på Mont de Ligne. Jag har t. o. m. redan gifvit er ett namn.

Beata Brandlings nyfikenhet gaf vika för hennes värdighet. Hon tog ett steg närmare.

— Ett namn — hvilket då?

— Ett namn efter era grå ögon — les yeux gris vont au Paradis — och efter ert gyllene hår. Jag kallar er för Sancta Blondissima.

Flickan från norden gjorde en knyck på nacken, afsedd att ådagalägga, att på henne beto inga komplimanger, att denna rökelse inte insöps af hennes lilla trubbnos. Så ilade hon hem, "ett rof för tusen stridiga tankar", om man får följa romanterminologien. — Detta var då han, han till slut! Aldrig hade han kommit ridande en månskenskväll till Norga gård, utan det hade blifvit hon, som fått gå ut i världen för att möta honom.

— Bevars, mitt barn, hvad du ser échauffe-rad ut. Har det händt dig något, har man antastat dig på gatan?

— Nej, mamma, men jag gick så fort.

Och hon kröp in i sitt lilla rum, tyst som en råtta. — —

På lördagskvällen emellan åtta och tolf var det som vanligt dans i Gartensalon. Beata Brandling gick dit med de sina jämte ett par andra svenska familjer, som skötte sin hälsa i Teplitz. Sin vackraste klädning hade hon påtagit och spejade mellan solfjäderns spjälor efter honom, som plockat upp noterna. Dock han syntes ingenstädes till. Och inte heller började man dansa. Musiken satt där uppe på läktaren och fingrade på sina instrument, medan de pratade såsom endast tyska musikanter kunna prata i pauser. Men inte en ton spelade de. Det var då för besynnerligt. Beata gäspade och kände efter, om ingen af hårnålarna lossnat.

Där förmärktes en liten rörelse vid ingången till salongen. Direktören för anstalten rusade fjäskigt öfver golfvet, viftande med sina hvita handskar — och se där, se där . . .

Vid hans ena sida ormade sig direktören, vid hans andra trippade en gammal herre, som smålog åt hela världen, inklusive sig själf. De båda herrarna talade regelbundet växelvis. Men han, som utsett Sancta Blondissima till sitt skyddsshelgon, nickade åt höger och vänster med tankspridd höflighet, medan hans glada pojkögon sökte åt alla håll. Folk reste sig och bugade utefter väggarna Han stannade ett ögonblick och nickade, nickade bakåt. Sedan sköt han raka fågelvägen till det Brandlingska högkvarteret.

Det var Den Småleende Välviljan, som skötte preliminärerna med brukspatron Brandling, denne senare pionröd vid arbetet på den gymnasial-tyska lifvet slarfvat bort för honom.

Så stodo de framför Beata. Hon var för hufvudyr att uppfatta presentationen, fattade endast att det gällde något mycket högt, böjde hufvudet och vänstra benet samt lät det högra beskrifva en halfcirkel bakåt. En arm lades om hennes lif, och en styfstärkt herrmanschett bröts mot hennes midja. Hon hörde musiken fyra af en Gunglvals samt sväfvade ut öfver golfvet, slukad af hundra blickar, som alla sade: hvarför inte lika gärna jag som den där lintotten från Sverige! — —

* * *

Günther-Karl, med Guds nåde — för så vidt man är af Guds nåde med bara fjorton kvadratmil — hertig af Lixen-Sachsenwald, hade ett par år förut efterträdt sin fader. Lixen Sachsenwaldarne voro ett fridsamt folk, som inte behöfde regeras vidare intensivt. Den högre administrationens trådar utreddes med van hand af Den Småleende Välviljan, hvilken skötte skatter och hofceremoniel och skref sin herres mera skickelsedigra anföranden. Den unge hertigen jagade och red och inspekterade armén och stod för resten på bästa fot med hvarenda en, som lefde och rörde sig inom hans väldes rätt snäfva gränser. En hurtig, gladlynt, väluppfostrad pojke med ett välskött litet hertigdöme, var han ett af Europas bästa partier och ämnade så förblifva tills vidare.

Då mötte han Sancta Blondissima af Norga. Efter den kvällen de dansat tillsamman i Gartensalon, gick det ingen dag, utan att de träffades. Det blef promenader till Eichwald och Graupon och Rosenburg, med hästarna spända à la Daumont. Sekelmidtens fladdrande elegans och furstliga galacortéger, det komediantuppsluppna, pinglande, klingande, som stämplade allt som på femti- och sextitalet var vändt utåt, hade ännu någon tid att sola sig i lifvet, innan det slukades af åtti- och nittitalets diskreta inkognito och gummiringade ljudlöshet. Sekelmidtens personifikation var en gratie, som skrattande petade sig i näsan. Men den tiden är förbi.

(Forts.)

Glöm ej

Jubileumsfondens sparbössor!

JAPANERNA SÅSOM BLOMSTER-DEKORATÖRER.

DET FANNS en tid — och den är icke så särdeles långt aflägsen — då man i vårt kära fosterland Sverige och till och med i dess sköna hufvudstad — hvarken för goda ord eller pengar kunde vintertiden uppbringa en "lefvande" blomma, som icke ända in i dess allra innersta var genomborrad af ståltråd. Buketter af lingonris och vintergröna, med löstagna hyacintklockor instuckna här och där, naturligtvis med artificiella stjälkar, och det hela så tätt hopbundet, som endast ståltråd, bast och ett par ömma människohänder kunna forma det, och alltsammans omgifvet af ett utuddadt, genombrutet bukettpapper — så långt hade man här vid början af 80-talet kommit i utöfvandet af *fleuristens* förädlande och tacksamma yrke. Sedan kommo Nizzarosorna, och det var ett enormt steg framåt — men icke heller dem fick man allt för noga granska i sömmarna, och de stackars stjälkarne sågo betänkligt afklädda och nakna ut, då de af blomsterhandlaren inför kundens ögon uppackades ur den mossa och våta mylla, hvari de kommit inbäddade från Rivieran. Med litet venushår och några halftorra järneksblad lyckades man, som man trodde, skyla bristerna, och så hade man af dessa naturfragment i stället lyckats forma en konstprodukt, som hade lika litet med verklig natur som med verklig konst att skaffa.

Detta var vintertiden. Sommartiden var ju vår inhemska blomstermarknad något bättre försedd, med råmaterial åtminstone, men nog fick man använda både näbb och klor, om man sökte få en trädgårdsmästare för några år sedan att skära af en blomma med stjälk och icke jäms med kronan, som annars för sed var, och om man ville hafva blommorna lösa och icke hopbundna till någonting närmast liknande ett väl moget blomkålshufvud eller en upphvälfd sillsallad. serverad med sparrisgräs, så nog fick man stå på sig alltid.

Ännu i denna dag kan man — såsom en kulturhistorisk kuriositet — i en privat villaträdgård i en af syd-Tysklands universitetsstäder få skåda en af dessa sillsalladsbuketter i jättedimensioner, omgifven af ett jättebukettpapper af hvitmålad metall i det mest konstrikt utarbetade spetsmönster, och inom sig inneslutande alla de blommor och bladväxter, som sakna alla naturliga betingelser för att

Lagermans Kraft-skur-pulver "TOMTEN".

trifvas och växa tillsammans, men hvilkas konstlade hoptvingande af en vilseledd trädgårdskonst anses såsom hortikulturens högsta triumf. Inför denna "konstnärliga" skapelse kommer man ofrivilligt att tänka på berättelsen om det stora kålhufvudet, som skulle koka i den stora kopparkitteln.

Men vi behöfva icke fara så långt som till Neckars stränder för att se, hur blomsterodlarne ännu våldföra sig mot äfven de enklaste naturregler. En blick på blomsterrabatterna i våra egna parker och trädgårdar är sommartiden i allmänhet alldeles tillräcklig, och året om kan man äfven i burgna och bildade svenska hem få se de mest häpnadsväckande blomsterdekorationer och det, fastän man numera till och med på torget kan få köpa lösa blommor med naturliga stjälkar.

Den lämpligaste jordmånen för en framgångsrik blomsterodling är ett utveckladt natursinne i förening med konstnärlig uppfattning och först och sist smak, men att döma af de blomsterprodukter, vi i allmänhet se omkring oss, måtte marken här i Europa vara mycket litet upparbetad och på vissa håll sakna till och med de allra enklaste naturliga förutsättningar att någonsin blifva rätt fruktbärande. Men liksom blomman vänder sitt öga mot solen, så få vi, när det blir frågan om blomsterodling, vända våra blickar mot den uppgående solens land och af Nippons son försöka lära naturens hemlighet — då skall kanske äfven för oss en sol gå upp, under hvars väckande och lifgifvande strålar en ny kultur skall spira.

Få folk hafva en så stark medfödd kärlek till naturen som japanerna. Den genomsyrar hela deras lif, också tyckas de stå i ett intimare och mera personligt förhållande till naturens andeväsen än någon annan nation sedan det gamla Greklands dagar. Med japanernas kärlek till naturen är deras blomsterdyrkan nära besläktad. Medan sålunda den västerländska blomsterodlingen ännu i allmänhet kan sägas stå på en helt och hållet barbarisk ståndpunkt, präglad som den är af den djupaste okunnighet om såväl naturens lagar som om konstens enklaste principer, har den i Japan utvecklats till en verklig vetenskap, och till och med konsten att ordna blommor räknas där såsom en af de sköna konsterna.

Den japanska blomsterkulturen har gamla anor. Ursprungligen öfverfördes den till Japan med buddhismen från Kina. Offrandet af blommor på Buddhas altare och vallfärdandet till lotusblommans heliga lunder höra till de mest tilltalande dragen i denna religionsutöfning. På våren, då de dubbla körsbärsblommorna sväfva som skära moln i luften, drager hela befolkningen ut till fruktträdgårdarna för att fröjdas åt och njuta af naturens fullhet. Det finnes i Japan ej ett hus så oansenligt, att det icke har sin egen lilla blomsterträdgård, ej ett värdshus så torftigt, att det icke har råd att pryda hvarje rum med en blomma.

Medan blomsterkulturen sålunda är hela det japanska folkets egendom, ha ur densamma under de sista 400 åren utvecklats olika konstnärliga stilar och riktningar, särskildt med afseende på blommornas dekorativa användning, och i spetsen för de olika skolorna stå lärda professorer och framstående konstnärer, alldeles som det finns professorer i målning, skulptur och arkitektur, representerande olika uppfattningar och strömningar. Och hvarför skulle det icke vara så? Liksom målaren ur naturens mångfald af linjer, färger och stämningar väljer det bästa för att fästa på duken, så använder sig blomsterkonstnären — men på ett mera direkt sätt — af Floras öfversvallande rikedom och hämtar ur hennes eget outtömliga förråd det lefvande material, han behöfver för utöfvandet af den särskilda konstart, som kallas dekorativ blomsterkonst.

Genom det stora inflytande som Japan under de senare åren utöfvat på så många olika grenar af europeisk konst och konstindustri har äfven något af den japanska blomstertekniken slagit igenom, särskildt i England, där flere framstående japanska blomsterkonstnärer slagit sig ner för utöfvandet af sitt yrke. Japanska blomsterutställningar höra numera regelbundet till Londonsäsongens sevärdheter, och japanska blomsterdekoratörer hafva funnit en riklig användning för sin smak och talang vid middagar och andra festligheter inom Londonsocieteten.

Medan den ene af den yttersta österns intelligente söner i hemlandet undervisar sina ryska krigsfångar i konsten att skrifva och läsa i bok, har den andre dragit ut i främmande land, för att där undervisa människorna i konsten att läsa i *naturens* bok. Ljuset *lycks* komma från östern!

Då den japanske blomsterdekoratören ordnar sitt material, ser han noga till, att hvarje blomma kommer till sin rätt, men icke endast blommorna, utan äfven och i lika hög grad knopparna, stjälkarna och bladen. Blomman är icke alltid hufvudsaken — han kan åstadkomma de mest underbara effekter med nästan hvilken grön kvist som hälst, blott den blir placerad så, att de för densamma säregna egenskaperna få framträda. Stjälkarne måste stå i rätt proportion till hvarandra, både hvad beträffar höjd, tjocklek och naturlig böjning, hvarje blad få sin rätta valör, hvarje linje sin harmoniska afvägning — hela kompositionen bör på en gång verka dekorativ och naturlig.

Den viktigaste regeln för all blomsterdekoration är att söka finna uttryck för växtlighet och lif, dock icke så, att man söker härma naturen eller med konstlade medel söker framställa något, som naturen själf gör mycket bättre. Att gifva en afskuren blomma sken af att den står och växer, är därför stridande mot såväl naturens som konstens lagar, och blomsterdekoratörens uppgift blir i stället att söka antyda de omständigheter, under hvilka hvarje växt i naturligt tillstånd lefver och har sin varelse. För att kunna ordna blommor, måste man således vara grundligt förtrogen med naturen. Vattenväxter få icke ordnas så, som om de växte på torra landet, skogs- och ängsblommor få icke sammanblandas, buskväxter och trädgrenar böra skiljas åt, såvida man icke genom själfva anordningen kan antyda deras olika växtsätt och karaktär. Att blanda odlade och vilda växter är lika otänkbart som att garnera en blomma med annat grönt än hennes eget. Vid valet af exemplar måste noga ses till, att den stjälk eller kvist, som skall uppbära det hela, är tillräckligt kraftig och stadig för sin börda. Forcerade växter äro en styggelse i en japansk blomsterkonstnärs ögon: hvar blomma under sin årstid och under de för hennes art egna betingelserna. Konvalje i september är en konstprodukt, som i Europa för närvarande står högt i pris — i japanens ögon är det en barbariets blomma. En bleksiktig och knäsvag konvaljestängel, beröfvad sin frodiga gröna sommarkappa, är ju också en abnormitet, om vi vilja gifva japanen rätt eller icke. Och är det icke ett bevis på smakens förfall att skatta högre en blodfattig och märglös syrén- eller körsbärskvist i januari, blott därför att den då är sällsyntare än under dess egen högt privilegierade årstid.

Ännu en viktig faktor — kanske den allra viktigaste — att taga med i räkningen vid all blomsterdekorering är frågan om färg. Om man emellertid utgår från den japanska principen att använda hvarsorts blommor för sig och icke blandar de blommor, som icke växa tillsammans, har man därmed undanröjt en af de värsta farorna för försyndelse på detta område. Den största uppmärksamheten i fråga om färg får då riktas på de omgifvande föremålen och den bakgrund, mot hvilken den konstnärliga blomstergruppen skall komma att afteckna sig. Ett osystematiskt sammanrafsande af alla möjliga blommor och blad utan tanke på form och färg kallar japanen botanisk slakt. Från japansk synpunkt skulle de urskogar af bladväxter, som så ofta förekomma i de svenska hemmen, närmast liknas vid ett modernt socialistsamhälle, där individen och individens rätt komma lika litet till beaktande.

De här ofvan visade afbildningarna af japanska blomsterdekorationer äro komponerade af ett par af de mest framstående utöfvarne af dekorativ japansk blomkonst i London, Shokeian Hakki och Tekisuiken Aizan, representanter för ett par af deras hemlands förnämsta skolor.

Medan sålunda den japanska blomsterdekoreringens professionella utöfvare i Europa utföra ett godt stycke missionsarbete, har den europeiska turisten tillfälle att i lotusblommans och chrysanthemens eget hemland se ett helt folk under utöfvande af samma förädlande och hela lifvet förskönande konst. Konsten att ordna blommor ingår i hvarje japans uppfostran, och en högt uppdrifven talang på detta område anses som ett af de allra största företräden inom alla samhällslager. Också har blomsterdekoreringens yrke i Japan med framgång bedrifvits af furstar och ädlingar, präster och filosofer, af nästan allt hvad Japan på andra områden ägt af framstående förmågor, och alla hafva de räknat för en ära den utmärkelse, de inom denna särskilda gren af vetenskap och skön konst i förening hafva kunnat förvärfva sig.

BRITON.

Ett pris af

Femtusen (5,000) kronor

är i Iduns nya litterära pristäfling utfäst **för den bästa svenska originalromanen** af ungefär 300 sidor vanlig bokoktav. Täflingstiden utgår den 30 juni 1905. Närmare program och bestämmelser återfinnas i Idun n:r 41 för föregående år.

Alla våra författare och författarinnor inbjudas att deltaga!

STIL! SKÖNHET! STYRKA!
Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarlsgatan 18.
Rikstelefon 76 14. Allm. Telef 76 14.
Möbler såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande. Sängar, Sängkläder, Mattor och Gardiner.
Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran. Egna Arkitekter och Dekoratörer. Filialer: Göteborg, Malmö.

†

PROFESSOR CARL ROGBERG.

HELT OFÖRMODADT afled i början af förra veckan i sitt hem härstädes professor *Carl Erik Johan Rogberg* i en ålder af nära 76 år. Dödsorsaken var hjärtförlamning.

R. hade utgått från en mycket ansedd prästfamilj. Hans fader var den framstående prästmannen och universitetsläraren professor C. G. Rogberg, känd som en utmärkt andlig vältalare.

År 1847 blifven student i Uppsala, inskrefs R. där i Smålands nation, hvars kurator han några år senare blef. De första åren af sina universitetsstudier ägnade han åt de klassiska språken, och då han år 1857 disputerade för fil. doktorsgradens vinnande, rörde sig hans afhandling om "Cæsar och hans tidehvarf". Så småningom hade R. emellertid kommit in på historiens område, och detta studium bedref han nu med den framgång, att han år 1859 utnämndes till docent i ämnet, sedan han utgifvit en afhandling om Karl IX:s fälttåg i Livland år 1600.

R. flyttade 1864 sin verksamhet till hufvudstaden, där han tillträdde ett lektorat i historia vid Stockholms Gymnasium. Samma år utsågs han likaledes till lärare för kronprins Gustaf och dennes bröder, hvilken befattning han innehade till år 1874, då han erhöll professors namn, heder och värdighet. Sitt lektorat i historia behöll han emellertid efter Gymnasiets ombildning vid Norra latinläroverket ända till 1897.

År 1876 hade R. utnämnts till kanslärssekreterare för Uppsala och Lunds universitet samt Karolinska institutet och 1894 likaledes för Göteborgs högskola, och denna sin befattning

C. E. J. ROGBERG.

behöll han ända till för ett par år sedan. I sin befattning som kanslärssekreterare utvecklade han en synnerligen insiktsfull och energisk verksamhet. Och liksom han som föreläsare och lärare förfogade öfver en liffull och fängslande framställning, så framstod han äfven i vänkretsen och det allmänna umgänget som en spirituell och högt begåfvad personlighet, den där väl förstod att krydda sitt tal med en god portion attiskt salt. Hans varma hjärta och personliga älskvärdhet förnekade sig dock aldrig. Nedskrifvaren af dessa rader räknar till sina angenämaste minnen de många små pratstunder, som professor R. skänkte honom i de små arkivrummen i k. slottet, hvilkas skatter han af sin konungslige vän var satt att vårda, och för hvilka han visade ett synnerligt intresse.

Utom af närmaste anhöriga, tvänne söner, Georg David, registrator i telegrafstyrelsen, och Carl Theodor, komminister i Gamla Uppsala, samt tvänne döttrar sörjes prof. R. af en talrik vänkrets. Den aflidne innehade konung Oscars jubileumsminnestecken samt Nordstjärneordens kommendörstecken 1:a kl. och Badiska Zähr. Löw-orden.

STOCKHOLMS STORA BANGÅRDSFRÅGA.

ETT PRAKTISKT OMDANINGSFÖRSLAG.

VÅR HUFVUDSTAD genomgår sedan ett par årtionden tillbaka sådana betydande förvandlingar i sin yttre fysionomi, att till och med den sedan länge bofaste stockholmsbon blir förbryllad, då han med ett eller annat års mellanrum ånyo besöker gamla kända stadsdelar, som han trott sig ha på sina fem fingrar. Ej minst gälla dessa nydaningar Stockholms kommunikationsväsen och förbindelseleder, på hvilka den växande trafiken oupphörligt ställer nya, oafvisliga kraf.

För närvarande har omdaningen af hufvudstadens föråldrade bangårdsförhållanden blifvit en af dagens starkast brännande frågor. Bland de förslag till västra stambanans indragning i ny riktning till Stockholm, hvilka i närvarande stund föreligga, finnes ett af grosshandlaren Josef Carlson upprättadt, som kanske genom sin koncisa hållning och sitt undanskjutande af hvarje bihänsyn torde vara det hittills mest tilltalande. Det utgör ett motförslag till det projekt, som vill ha stambanan indragen i riktning mot och öfver Årstaviken, hvarifrån den skulle gå genom Söder i stora bukter, vidare öfver Långholmen och på en bro öfver Mälaren in på Kungsholmen samt ytterligare i stor bukt med slutpunkt vid nuvarande Centralstationen alldeles som i en säck. Det är detta sistnämnda vidlyftigare förslag, kraftigt lanceradt af en hel del tomtägare, öfver hvilkas egendomar banan behöfver framdragas,

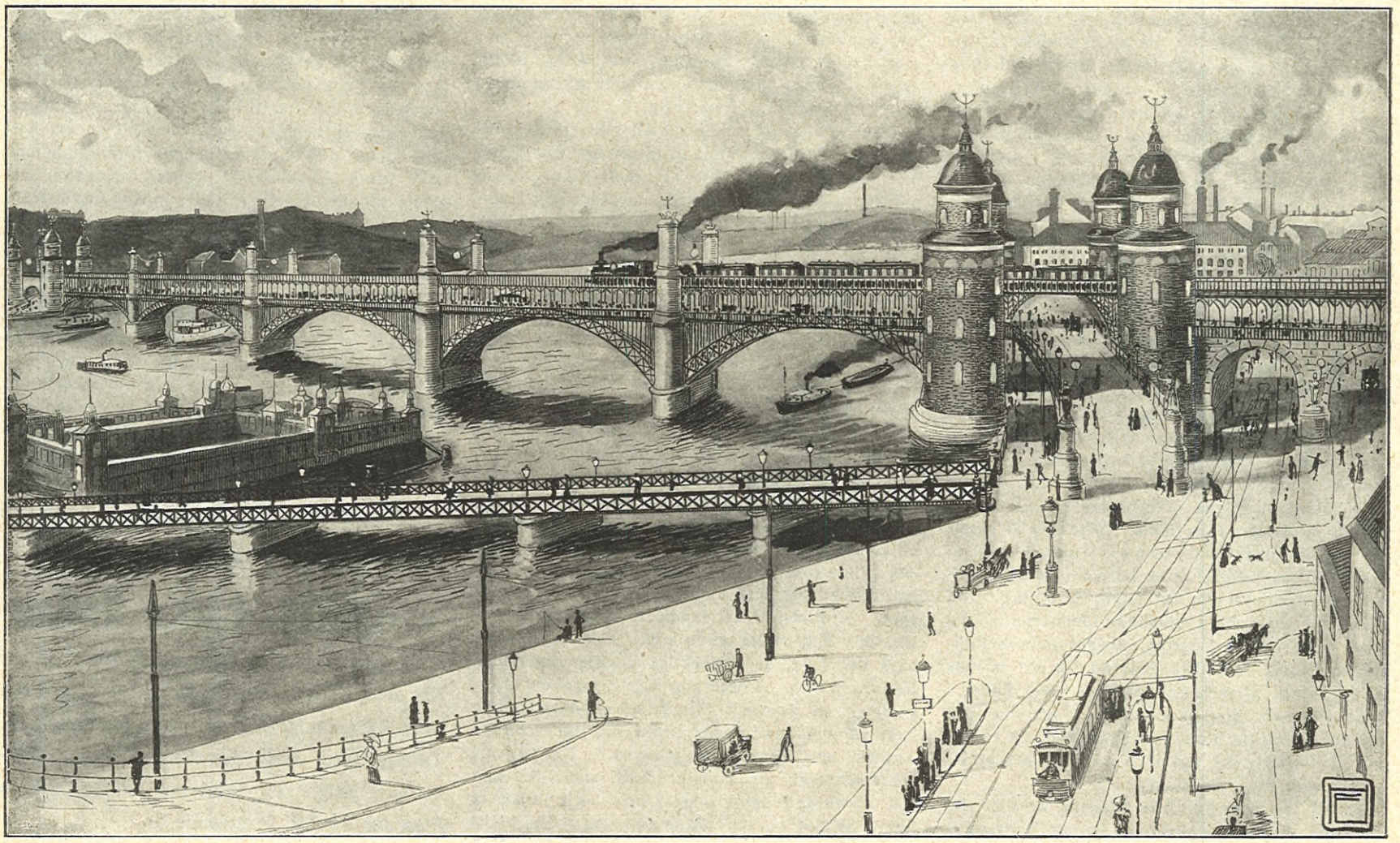

EN STOCKHOLMSK FRAMTIDSBILD. HURU EN BRO I TVÄNNE PLAN MELLAN SÖDER MÄLARSTRAND OCH VASAHAMNEN FÖR JÄRNVÄGS-, KÖR- OCH GÅNGTRAFIK UNGEFÄRLIGEN SKULLE TE SIG EFTER GROSSH. JOSEF CARLSONS FÖRSLAG. TECKNING AF HJALMAR ENEROTH.

DET INDISKA SKÅDESPELET »SAKUNTALA» PÅ DRAMATISKA TEATERN. FOTO FÖR IDUN AF S. WULF. 1. SCEN UR FÖRSTA AKTEN. KONUNG DUSCHYANTAS (HR HANSSON) FÖRSTA MÖTE MED SAKUNTALA (FRU BOSSE) I BOTGÖRARLUNDEN. 2. SCEN UR ANDRA AKTEN, DUSCHYANTAS JAKTTÄLT. 3. SCEN UR FJÄRDE AKTEN. DUSCHYANTA FÖRNEKAR SAKUNTALA INFÖR DET FÖRSAMLADE HOFVET. 4. SCEN UR FEMTE AKTEN. DUSCHYANTA ÅTERFINNER SAKUNTALA.

som snart torde komma att öfverlämnas till riksdagens pröfning.

Därför är det så mycket önskvärdare, att hr Carlssons förslag blir kändt af den stora allmänheten, eftersom detsamma framgått från en person, den där ej innehar vare sig någon officiell ställning eller något kommunalt förtroendeuppdrag, ej heller önskar främja enskilda ekonomiska intressen, utan blott och bart i sin egenskap af statsborgare och stadsborgare velat bidraga till en klok lösning af en hufvudstadens lifsfråga.

Enligt den här meddelade afbildningen kunna våra läsare se, huru förslagsställaren tänkt sig saken, hvilken, närmare utvecklad, ter sig sålunda:

Vid trakten af Vestberga viker man af från västra stambanans nuvarande riktning och drager den nya linjen fram till Årstavikens södra strand samt öfver Årsta holmar på en bro af segelfri höjd in till södra stadsdelen. Där anlägges, på en plats mellan Årstalunden och Tantolunden, men närmare den senare, en fullständig centralstation för Söder. Den för en sådan station erforderliga marken är hittills obebyggd och äges helt och hållet eller till allra största delen af Stockholms stad. För stationsområdet kan disponeras en terräng af 8,000 till 10,000 kv.-meter, och bangården kan få en längd af intill en kilometer. Till följd af gynnsamma terrängförhållanden blir all trafik å redan befintliga eller i stadsplanen upptagna gator oberörd af banan.

Från denna södra centralstation framföres banan på arkader midt igenom en 60 meter bred trafikled, som upptages genom den hittills föga bebyggda och oreglerade, midt igenom Södermalm gående Torkel Knutsonsgatan. Å ömse sidor om järnvägen anläggas kör- och gångbanor i anslutning till nuvarande gatuprofiler.

Sedan banan på detta sätt hunnit Söder Mälarstrand, drages den därifrån öfver Riddarefjärden på en 750 meter lång, dekorativt byggd och vid landfästena tornprydd bro, hvars norra hufvud är beläget i strandvinkeln öster om Klaravikens mynning. Denna bro bygges i två plan, ett öfre, afsedt för framförande af järnvägstrafiken, och ett undre, afsedt för spårvägs-, gång- och körtrafik. Det öfre planet beräknas vid södra stranden få en höjd af cirka 20 meter öfver Mälarens medelvattenstånd och med en lutning på bron af 1: 100 kommer det då vid norra stranden att få en höjd af cirka 10 meter öfver gatuplanet. Det nedre, för gatutrafiken afsedda, broplanet kommer vid södra sidan att få en höjd af cirka 10 meter öfver Mälarens medelvattenstånd och tillåter sålunda alla Mälarebåtar, som ej ha höga master, att passera därunder. För öfrigt vore det meningen, att kör- och gångbron skulle förses med modärna anordningar för genomsläppande vid behof af högre mastade fartyg.

Från Vasahamnen fortsätter banan fortfarande på arkader, genomgår Centralparken och följer så Lilla Munkläggersgatans riktning. Centralparken tänkes utvidgad ned mot Klara strand, och de tomter, som ligga mellan Klaraviken och järnvägsområdet, och hvilka tillhöra dels staten, dels staden och dels enskilda, skulle naturligtvis genom ett dylikt ordnande af bangårdsfrågan betydligt stiga i värde. I arkaderna kunde med fördel inredas saluhallar, af hvilka man i en tätt befolkad och starkt trafikerad trakt knappt kan få för mycket, och med hänsyn såväl till den centrala belägenheten som till grannskapet med

FRÅN GENERALEN GREFVE SVEN LAGERBERGS BEGRAFNING. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. KISTAN UTBÄRES UR SORGEHUSET. 2. PROCESSIONEN LÄMNAR SORGEHUSET. 3. KISTAN BÄRES TILL GRAFVEN Å NYA KYRKOGÅRDEN. 4. ETT SISTA FARVÄL VID GRIFTEN.

den nya centralstationen å Norr, kan man med visshet säga, att dessa ej skulle behöfva länge söka efter hyresgäster.

Från Munklägersgatan borde den nya bansträckningen sedan passera Kungsgatan, som obehindradt kan framgå under densamma i den nuvarande järnvägens plan, hvarigenom obehindrad genomfart till Kungsholmen här bildas. Den nya norra centralstationen kan då anordnas å lämplig plats omedelbart norr om Kungsgatan i sådant höjdläge att tillträdet till perrongen sker underifrån, såsom förhållandet är vid ett stort antal af utlandets moderna stationer. Det disponibla området i denna trakt är mycket betydande, och det torde icke möta några svårigheter att dit indraga såväl Västeråsbanan som norra stambanan. Läget är ock sådant att det, sedan Stockholms inre kommunikationer ordnats på afsedt sätt, bör kunna tillfredsställa alla rimliga anspråk från trafikanternas sida, vare sig dessa bo på Öster- eller Norrmalm eller på Kungsholmen.

De intresserade hänvisas i öfrigt till den af hr Carlsson utgifna broschyren "En lifsfråga för hufvudstaden", hvari han i detalj redogör för sitt väl genomtänkta förslag och häfdar dess fördelar.

Köp Venersborgs BARNSKODON!

Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Venersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

UR DAGSKRÖNIKAN.

FREDRIK AUGUST TAMM. †. För några dagar sedan afled i Uppsala, till följd af en kräftsjukdom, professor Fredrik August Tamm i en ålder af 58 år.

F. A. TAMM.

Tamm, som var son af brukspatron C A. Tamm och dennes hustru, född Östberg, blef student i Uppsala 1863, fil kandidat 10 år senare, och disputerade för graden 1875. Följande år docent i nordiska språk, vistades han ett år i Leipzig för språkstudier och var under större delen af 1880- och 90 talen förordnad att uppehålla e. o. professuren i svenska under professor Fr. Läfflers tjänstledighet. 1897 erhöll han professors namn, heder och värdighet.

Professor Tamm utvecklade en flitig och fruktbringande språkvetenskaplig författareverksamhet, och han efterlämnar ett stort anlagdt ofullbordadt arbete, Etymologisk svensk ordbok, som hunnit till ordet Hässja. Hans omfattande skriftställarverksamhet präglades af djupgående kunskaper, stor omsorgsfullhet och mycken rikedom på bearbetadt material. Hans minne bevaras af en talrik vänkrets.

Närmast sörjade äro hans maka, född Wenngren, och fyra barn, två döttrar och två söner, från hans första äktenskap.

DEN GAMLE GENERALENS JORDAFÄRD. Grefve Sven Lagerbergs sista färd genom sin stad präglades af samma enkelhet som hans lif. Utan någon prunkande blomstergärd, utan stora militära hedersbetygelser — allt i enlighet med den aflidnes bestämda önskan — fördes stoftet i sin enkla kista till Klara kyrka, där jordfästningen ägde rum i närvaro af konungen, kronprinsen-regenten, prinsarne Carl, Eugen och Wilhelm, deputationer för regementer och kårer, medlemmar af riksdagen m. fl.

Sedan fördes kistan ut till kyrkogården mellan täta häckar af människor, som i andaktsfull tystnad bjödo den populäre medborgaren ett sista farväl. — Vi meddela i dagsnumret ett par bilder från begrafningen.

PRINS GUSTAF ADOLF OCH PRINSESSAN MARGARETA PÅ CAPRI.

JUST I PRESSLÄGGNINGSMINUTEN erhöllo vi från Capri de trenne fotografiska bilder, som vi dock här lyckats bereda en plats. De äro för Iduns räkning tagna under det besök, som prins Gustaf Adolf och hertiginnan af Connaught med döttrar under förra veckan aflade hos kronprinsessan Victoria, hvilken som bekant för närvarande vistas i Anacapri. Samtliga bilder framställa det nyförlofvade unga furstepareт, prins Gustaf Adolf och prinsessan Margareta, de tvänne första på åkturer genom staden och omgifningarna, den tredje vid själfva afgångsbryggan strax före afresan till den engelska kryssaren Essex, som synes ute i hamnen. Efter uppehållet på Capri och i Neapel, där de nyförlofvade flitigt sågo sig om på museer m. m., anlände prins Gustaf Adolf den 30 mars till Rom samt besökte på fredag italienska konungen och drottningen, änkedrottningen och hertiginnan af Genua. Konungen återgäldade omedelbart besöket. Prinsen, som dinerade på engelska ambassaden, gör äfven i "den eviga staden" dagligen utflykter tillsammans med hertigen af Connaught och hans familj. I lördags dinerade prins Gustaf Adolf jämte hertigen af Connaught med familj hos konungen och drott-

Skulle Er man klädning, kappa, öfverrock eller kostym vara fläckig eller urblekt af solen, går detta lätt att afhjälpa genom kemisk tvätt- eller färgning: vända sig till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B., Göteborg, som utför dylikt arbete bra och billigt. Ombud i Stockholm: **Fröken Beda Johnson, Kungsgatan 9.**

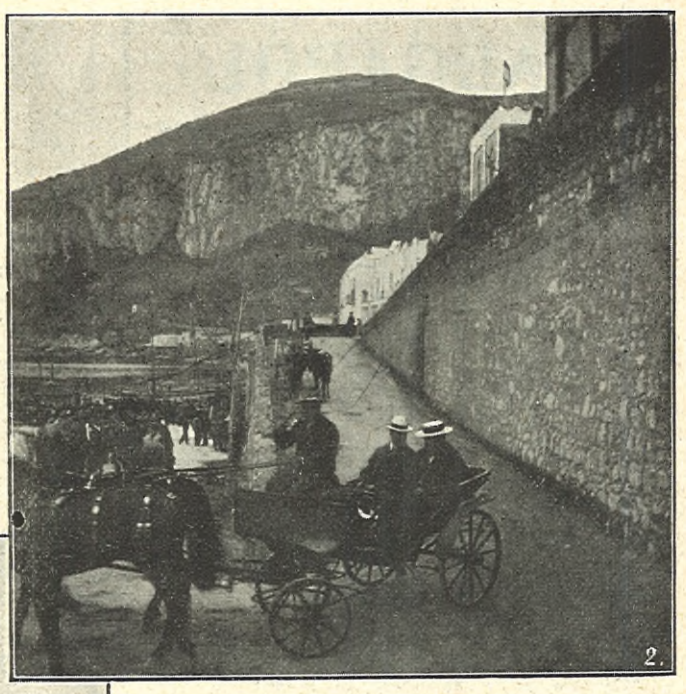

PRINS GUSTAF ADOLF OCH PRINSESSAN MARGARETA PÅ CAPRI. FOTO. FÖR IDUN AF M. GREEN. 1 OCH 2. DET NYFÖRLOFVADE UNGA FURSTEPARET BESER STADEN OCH OMGIFNINGARNA. 3. PRINS GUSTAF ADOLF OCH PRINSESSAN MARGARETA PÅ LANDNINGSPLATSEN VID GRANDE MARINA STRAX FÖRE AFRESAN TILL NEAPEL.

ningen af Italien, hvarvid prinsen erhöll Annunziata-orden. Efter middagen bevistade alla de kungliga personerna stor musikalisk soaré hos änkedrottningen.

CARMELA. NOVELL FÖR IDUN AF STEN STENSSON.

(Forts. fr. n:r 13.)

MOT SLUTET af balen varseblef jag, huru Evelines fästman närmade sig Carmela, tillhviskande henne ord, dem jag ej kunde höra; emellertid vittnade hela hans sätt om den mest lidelsefulla passion. Carmelas svar kunde jag däremot uppfatta; jag stod henne tämligen nära, och hon gjorde sig ej mödan att synnerligen sänka sin röst. Svaret var kort, men betydelsefullt: "I morgon bittida klockan 9 i gröna förmaket."

Jag kände ett stygn i hjärtat. Här var utan tvifvel fråga om ett möte, ett rendez-vous. Var Carmela, när allt kom omkring, ändå en usel kokett, som fann nöje i att bedåra en annans, en väninnas trolofvade? Eller skulle hon verkligen älska denne man, denne narr, såsom jag kallade och bedömde honom? Det var ej möjligt. Men hvartill detta möte vid en tid, då säkerligen husets öfriga invånare ännu hvilade ut efter balens strapatser?

Den andra tilldragelsen, som vållade mig en obehaglig oro och brydsamma funderingar, följde strax därpå. Knappt hade järnvägsmannen lycklig och segerstolt dragit sig tillbaka, då en af husets tjänarinnor räckte Carmela ett litet bref. Det måste hafva varit kort, men innehållet gjorde på henne ett förunderligt intryck; läpparnes glada leende dog bort, en djup blekhet öfverfor hennes anlete, och det såg ett ögonblick ut som skulle hon öfverfallas af en svimning. Men det var blott en minut; i den nästa var hon sig åter lik, och svarade budet med fast stämma: "Svara den, som lämnat dig brefvet, att honom har jag ingenting att säga."

Från hvem kommo dessa rader, som på Carmela kunde öfva ett sådant intryck? Min första, kanske af svartsjuka alstrade förmodan var, att baronen på detta sätt utförde den afsikt han uttalat för sin mor. Men en blick på brefvet kom mig att genast tillbakavisa denna tanke; utom allt annat, som motsade mitt antagande, var brefvet till sitt yttre ej ett sådant, som en förnäm och bildad friare sänder sina känslors föremål -- det var skrifvet på groft papper af tvifvelaktig renhet och, som jag tyckte mig finna, med stora oöfvade skriftdrag. Men från hvem kom det då?

Jag kunde ej afhålla mig från att gå fram till Carmela och spörja henne: "Hvad var det, Carmela?"

Hon gaf mig ett stolt, afvisande ögonkast och svarade helt kort: "En frestelse."

I nästa ögonblick var hon borta, oåtkomligt förskansad i en samling damer. —

Sådana äro mina minnen från den landtliga balen på Rustinge. Carmelas lefnadssaga syntes alltmer inveckla sig; men blott *syntes*. I verkligheten var upplösningen af dess gåtor helt nära.

6.

Följande morgon vaknade jag i god tid; en ängslande oro, som plågat mig under nattens drömmar, jagade sömnen från mina ögon. Framför mig i rummets mörker såg jag sväfva en mängd växlande, oftast gäckande fantasibilder: Carmela, baronen, herr Florell, ett hemlighetsfullt bref. Förgäfves tillslöt jag ögonen, förgäfves kastade jag mig af och an i bädden, gyckelbilderna uppförde ständigt sin dans i rymden framför mig.

Förtretad sprang jag ur sängen och drog upp gardinen för att skingra mörkret och jaga mina plågoandar på flykt. Jag lyckades; verkligheten förjagade nu som oftast inbillningens foster.

Därute var det ännu blott halfdager; trädgården låg öde och tyst, insvept i sitt hvita snötäcke. Men nej, den var icke öde. På en af sidogångarne vandrade af och an utan ro och rast en ung man med högburet hufvud och stolt gång, något af en triumfator i miniatyr; esomoftast kastade han spejande blickar uppåt husets fönster, stannade och lyssnade, för att snart åter fortsätta sin promenad. Mannen var vår gode Alfred Florell, Evelines fästman. Det stundande mötet, längtan, väntan och hoppet hade jagat sömnen från hans ögon såsom oron från mina; jag förstod honom väl.

Men hans åsyn uppväckte tillika min lifliga harm. Skulle Carmela, förledd af sin oerfarenhet och sitt excentriska lynne, hafva låtit sig bedåras af denne egenkäre narr? Jag ville med lugn undergifvenhet bära mitt öde och resignerad försaka henne, om hon framför mig föredroge t. ex. baronen, hvilkens företräden jag ej kunde förneka — men att blifva tillbakasatt för denne, såsom jag då bedömde mannen, tillgjorde, fadde, trohetsbrytande person, det ville, det kunde jag ej fördraga, hvarken för min egen eller Carmelas skull. Jag ville rädda henne, om än mot hennes egen vilja och om det också skulle kosta mig hennes vänskap och gunst.

Jag såg på klockan; hon närmade sig redan 1/2 9. Jag hade knappast tid att kläda mig och uppgöra min plan. Den vardt också tarflig nog; jag beslöt att intaga samma lyssnarplats i det lilla blomsterrummet, hvilken slumpen dagen förut anvisat mig, och från hvilken jag kunde höra hvad som försiggick i rummet bredvid; i rätta stunden skulle jag inskrida, förkrossa den ovärdige Florell och bringa Carmela till besinning. *En* svag sida hade denna plan och den af ej ringa betydelse: jag riskerade nämligen på det högsta att bli upptäckt redan från början, alldenstund blomsterrummet var beläget emellan Carmelas kammare och förmaket, och Carmela sålunda troligtvis komme att gå därigenom på vägen till sitt rendez-vous. Men jag litade på den skumma halfdagern i rummet och skyddet af de bladväxtdekorationer, som man där uppställt; för öfrigt fann jag icke någon lämpligare utväg.

Inom kort var jag klädd. Jag kastade en blick genom fönstret — riktigt! Min gode herr Florell spatserade ännu därute. Jag smög mig ned till mitt observatorium och satt snart i en bekväm länstol, dold, så godt sig göra lät, bakom en grupp höga växter.

Sanningen bjuder mig att tillstå, att jag i ej ringa grad blygdes öfver den roll jag spelade, men medvetandet af mina redbara afsikter motvägde blygselkänslan. Det gafs mig också föga tid till reflexioner, ty inom få minuter hörde jag Evelines trolofvade i förmaket, och kort därefter öppnades Carmelas dörr och hon gick igenom blomsterrummet så nära mig, att jag kände den lätta fläkten af hennes klädning.

Hvad hennes ögon glänste klara och nästan upprymda, när de snabbt flögo omkring rummet! Ett smålöje sväfvade på hennes läppar, ett leende med ett drag af gäckeri uti. Hvad detta löje skar mig i själen! Det var ej den blyga kärlekens leende, ej ens den allhärskande lidelsens uttryck fanns däri — ingenting af det, som kunde kasta ett försonande drag öfver hennes uppförande. Hon gick ej till detta möte, emedan hon älskade; hon gick blott för att såsom en hjärtlös kokett njuta triumfen att se en dåre för sina fötter. För första gången intogs jag af en bitter, nästan föraktfull känsla emot Carmela; men på samma gång erfor jag, att jag älskade henne öfver allt och skulle älska henne alltid och trots allt.

"Ljufvaste änglauppenbarelse" — hörde jag från förmaket bredvid herr Florells halfhviskande, patetiska stämma — "dyrkade Carmela, huru skall jag kunna tacka er för ert hjärtas godhet att låta mig få tolka de känslor, som genombäfva mitt bröst, och som ord aldrig kunna uttala. Ljufva flicka", — jag hörde härvid ett buller, som föranlät mig att antaga, att han knäböjde framför Carmela — "ljufva flicka, låt mig få säga, huru jag, från första ögonblicket jag såg er, uppfylldes af beundran för er såsom Romeo, när han såg sin Julia."

"Herr Florell," genmälte Carmela tämligen kallt, "ni får förlåta mig, att jag icke förmår rätt uppskatta er tvifvelsutan mycket vackra bild, men jag har ej äran känna hvarken Romeo eller Julia. Emellertid gör det föga till saken, ty det är nu ej fråga om dem, utan om er och mig, och det är en mycket allvarsam fråga till. Stig därför vackert upp och sätt er där på andra sidan bordet samt låt oss tala sundt och förnuftigt, min herre."

MELLINS FOOD

är en lättsmält, närande föda för barn, sjuka, konvalescenter och ålderstigna personer och är varmt förordad af herrar läkare.

Köpes på alla apotek.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis och franko från

MELLINS FOOD DEPOT,
Malmö.

GARGAROL

välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.

Hämmar **syrebildning** i munnen, skyddar därför **tänderna.**

Bruksanvisning å intyget.

Obs.! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. **Obs.!**

HYLIN & C:o F. A.-B.
STOCKHOLM.

Huru hon lekte med honom! Kattens lek med råttan! Jag älskade ej synnerligen järnvägsmannen, men i denna stund tog jag afgjordt hans parti och skulle tagit det ifrigare, om ej hans uppträdande varit så fatalt tillgjordt och uppskrufvadt.

Samtalet därinne fortgick.

"Nej, huldaste, här på denna plats vill jag stanna."

"Stanna gärna, men ursäkta att jag aflägsnar mig."

"Carmela, ni är grym, men jag lyder."

Jag hörde honom stå upp och undergifvet intaga den anvisade platsen.

"*Fröken* Carmela, om jag får bedja," genmälte den hårda sköna i tillbakavisande ton. — Min bitterhet mot henne började minskas, i samma mån som min nyfikenhet att se scenens utveckling ökades.

"Nåväl, min herre, vi kunna nu begynna det samtal, i och för hvilket jag beviljat er detta möte. Ni är förlofvad, herr Florell —»

"Ack, en ungdomsförvillelse, ett misstag om mina känslor," klagade järnvägsmannen.

"Med en söt och präktig flicka —"

"Men icke alls lik er, fröken Carmela."

(Forts.)

LITTERATUR.

LÄNGE I LÄNGTAN liljornas blad
låga trötta i vårdrömmens dvala,
slutna kronornas hvitnande rad,
väntande vårregn smekande svala.

Länge i bön under slutna knoppar
sofvo de stilla, sida vid sida.
Solens strålar och regnets droppar
öppnade ändtligt kalkarne vida...

Dessa rader ur *Sven Lidmans* nya diktsamling "*Primavera*" kunna tjäna som ingångsspråk till den korta öfversikt öfver de första vårböckerna vi i dag vilja gifva. Naturens och känslornas nydaningstid är åter för handen, och lika spontant som fältens och skogarnes befjädrade sångare drifvas våra unga poeter att i mer eller mindre digra diktsamlingar gifva uttryck åt "vårens brus" inom dem.

Som årets vårsångare par préférance må väl då Sven Lidman betecknas. Det är emellertid icke den muntra lärkans eterklara drillton, som genomgår hans sång. Snarare minner den om trastens kärlekssjuka lock i skymningsstunden, eller än ottare kanske om näktergalens mörka kadens i någon hellenisk offerlund. Ty i "Primavera", liksom i sin debutsamling "Pasiphaë", älskar författaren att kläda sin dikt i en antikiserande dräkt, och en sydländskt hetsig Afroditekult utgör dess starkaste ledmotiv. Poetiskt sedt röjer den nya samlingen afsevärda framsteg, och man vill endast önska, att den begåfvade unga diktaren snart på allvar må bryta sig ut ur Venusbergets slappande förtrollning till en högre syftande, i nuet lefvande konst.

Wilhelm Ekelunds nya diktbok bär namn och märke: "*In candidum*", och öfver dess för författaren så egendomliga, nästan ogripliga stämningsvärld vibrerar som en blek afglans den nordiska aprilkvällens alla skarpa konturer utplånande, all materiell tyngd fördelande skymningsljus. Diktaren, som för närvarande dväljes midt i en kontinental storstads bullrande och brutala hvirfvel, ser i aningens timmar inför sig

som ett ljust ljust fjärran
själens lycksaliga
hemlandsminne.
Ditt skära klara
anletes hy
var mig som en fin anemondoft...

Hemlandslängtan från främmande stig är ock den grundton, som, darrande vek, susar ur de flesta af denna samlings strofer, en hemlängtan som i sin högsta potens förandligas till en "Hemlängtan ur världen":

Så är du visst evigt gången
ifrån mig!
Borta
i natt, min stjärna ljus.
Nej aldrig skall min väg,
som flyktigt rört vid din
åter möta din,
nej aldrig mitt hjärta
i jubel gråta ljuft:
min älskling har kommit åter...

K. G. Ossian-Nilsson har i ett band under titel "*Amerikaner och Byzantiner*" förenat sina impressionistiskt farglysande resebilder från Förenta Staterna och ett versdrama i fem akter, i hvilket författaren, enligt hvad han själf uttalat, i "en afsiktligt anakronistisk form" velat gissla våra dagars byzantinism.

I *Sigfrid Siwertz'* "*Gatans drömmar*" och *Johan Skogs* "*Brutna toner*" möta vi tvänne debuterande, tydligen helt ungdomliga skaldeämnen, af hvilka åtminstone den förstnämnde synes sitta inne med goda utvecklingsmöjligheter. Formen är redan förträfflig, och i dikter sådana som "De lidande träden" eller "Den brinnande busken" gjuter den sig plastiskt omkring en poetisk tankes kärna. Den ton af sensuell öfvermättnad däremot, som ansättes i allt för många af de öfriga dikterna, klingar icke så litet ihålig och affekterad, och man instämmer hjärtligen i författarens självkritiska framtidsförhoppning om

"... den ljusa harmonien
och anad stillhet midt i vårvindsbruset"

när han väl vacklat ut ur "tunga känsloruset" och tillkämpat sig en friskare och personligare syn på lifvets och diktens mål.

Johan Skog framstår ännu mest som den habile dilettanten, därmed ej uteslutet att äfven han en gång kan finna sin egen ton. De fyra förstnämnda af dessa böcker bära Albert Bonniers förlagsmärke, den sista har utgått från aktiebolaget Ljus.

På tal om dessa ungdomliga företeelser på diktens fält vilja vi slutligen ej underlåta att framhålla det urval ur en af våra redan allmänt erkände skalders diktning, som genom Vilh. Siléns försorg nu föreligger afslutadt i en ståtlig, af skilda konstnärer rikt illustrerad volym. Det är ett flertal af *Daniel Fallströms* fagraste sånger, som under titeln "*Gyllene Liljor*" här bjudes i en värdig folkupplaga, hvilken, efter hvad vi försport, redan nått en spridning, som lämnar långt, långt bakom sig de blygsamma upplagor, med hvilka det i allmänhet är svenska diktares lott att sträfva mot odödligheten.

*

Uppmuntrad af den betydande bokhandelssuccés, som den samlade upplagan af *Sigurds* "Lifsbilder ur svenska hem" för ett par år sedan rönte, har den folkkäre berättarens förläggare, hr Hugo Geber, nu gått i författning om en likartad samling af hans romaner och längre berättelser, hvilken under titeln "*Svenskt Hvardagslif*" häftesvis börjat utgifvas med talrika illustrationer af några af våra duktigaste tecknare. Och man behöfver ej vara profet för att förespå all framgång åt ett företag, som uppbäres af den kanske bredaste popularitet, af hvilken någon nutida svensk författare kan berömma sig. En folkbok i bästa bemärkelse torde äfvenledes *Gustaf Jansons* äfventyrsbrädda historiska roman "*Nils Dobblare*" ha utsikt att blifva i den nya häftesupplaga, som föranstaltats af aktiebolaget Ljus, och hvilken förses med artistiskt schwungfulla teckningar af Hjalmar Eneroth.

Albert Bonnier fullföljer sitt lofvärda företag att rädda vår äldre litteraturs bästa verk, våra föräldrars och farföräldrars älsklingsböcker, från glömskan genom en ny del af "Svenska klassiker" — *Fredrik Cederborghs* "*Uno von Thrazenberg*" och "*Jaques Pancrace von Himmel och Jord*", inledda med en intressant studie öfver denne vår realistiske romans grundläggare af *Fredrik Böök*.

"*Bland pinguiner och sälar*" af *S. A. Duse*, lyder titeln på ett på Beijers förlag nyutkommet arbete af en af deltagarne i den senaste svenska sydpolsexpeditionen. Kapten Duse skildrar däri medryckande och färgrikt sina egna och kamraters öden under den på spännande äfventyr så rika forskningsfärden, och särskildt fängslas man af beskrifningen på den öfvervintring, hvari författaren jämte tvänne af expeditionens medlemmar deltogo, isolerade från hela den öfriga världen och med det dystra framtidsperspektivet af en kvalfull hungersdöd. Kapten Duses bok är en hjältesaga så god som någon — en bok att sätta i händerna på vår ungdom till underhållning och föredöme!

Af nyutkommen öfversättningslitteratur vilja vi för dagen i korthet påpåka: en ny volym af *Maxim Gorki*, "*Varenka Alessof*", i hvilken man får lära känna den frejdade ryske författaren från en ny sida (Wahlström & Widstrands förlag); *Paul Bourgets* psykologiskt djupa och fängslande roman "*Ett upplöst äktenskap*" (A. B. Hiertas bokförlag); två nya delar "soldathistorier från alla land": "*Bartek segervinnaren*" af *Henryk Sienkiewicz* — en i all sin korthet mästerlig skildring från tysk-franska kriget och kulturbrytningen i det tyska Polen — samt den celebre löjtnant *Bilses* nya garnisonsroman "*Fosterlandsförsvarare*" (Alb. Bonniers förlag); en samling noveller, "*Spindelväf*", af den framstående ryske läkaren och författaren *V. Veressajev*, vid sidan af Tolstoi och Gorki en af Rysslands för närvarande mest lästa diktare (Hugo Gebers förlag); från samme förläggare en ny samling *Kipling*-historier: "*Fången jämte flere berättelser*"; samt slutligen, som en lätt dessert på den gedignare kosten, en frisk och lustig "*Skepparhistoria*" af den engelske humoristen *W. W. Jacobs*, af hvilken redan flere böcker öfversatts till vårt språk och förvärfvat talrika vänner (Wahlström & Widstrands förlag).

J. N—g.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN hade till i fredags anordnat en *Alfvén-konsert* under kompositörens egen ledning. Tyvärr var densamma fåtaligt besökt; särskildt föreföllo parkettens bänkrader tröstlöst tomma. Då det gäller att uppmuntra en så gedigen tonsättare af våra egna som hr Alfvén, borde en hvar musikvän betrakta det som en plikt att infinna sig. Men det har ofta visat sig, att det s. k. musikintresset hos vår konsertbesökande hufvudstadspublik verkligen är rätt ytligt.

Programmets hufvud- och inledningsnummer utgjordes af den storstilade d-dursymfonien, som med sina skiftande stämningar, från det vackra sorgfyllda andantet till den praktfulla och gripande finalen, ej kunde undgå att göra ett djupt intryck på åhöraren.

Öfriga orkesternummer voro »En skärgårdssägen», symfonisk tondikt för orkester, och »Midsommarvaka», svensk rhapsodi för orkester. Den förra utfördes nu för första gången och visade framför allt, med hvilken öfverlägsen skicklighet hr Alfvén förstår att utnyttja orkesterns alla resurser. Kompositionen var synnerligen målande, om ock delvis något dyster. Men så var väl äfven den sägen, tonsättaren här i toner velat förtälja, af dyster art. Större anklang väckte dock den förut utförda »Midsommarvakan», en äkta svensk och kärnfrisk komposition, som ej förfelar att lifva upp äfven den trumpnaste. Såväl symfonien som de båda andra orkesternumren utfördes förtjänstfullt af k. hofkapellet. Programmet utfylldes med fyra sånger, af hvilken de trenne sista voro nya. Främst af de fyra sätta vi den första, »Ved Huset», hvilken ock syntes slå mest an, äfven om den ej som »Angst» blef bisserad. De föredrogos af hr *Forsell* med pianoackompanjemang af frkn *Märtha Ohlson*.

— *Hr Helge Nissen* fortsatte sitt gästspel i måndags som Tonio i "Pajazzo", och den värderade konstnären förstod att äfven i denna lilla roll visa, hvilken förträfflig dramatisk sångare han är. Stämman klingade fyllig och vacker, och den dramatiska tolkningen gjordes utan några som helst öfverdrifter i gester och mimik. Diktionen var äfven klar och tydlig, och hela framställningen af den stackars älskogskranke och hämndlystne narren blef i högsta grad helgjuten. Det var helt enkelt den bästa Tonio, som förekommit å vår operascen.

Som förpjäs gafs "Jolantha", hvilken genom fröken *Svärdströms* fint poetiska tolkning blifvit en af säsongens mest dragande operor. Stämman lät denna gång dock något ansträngd i höjden, och intonationen var ej alltid ren. Slitningar i körer och ensembler verkade äfvenledes störande. Bifallet var emellertid efter båda operorna mycket lifligt. *F. Hbg.*

— *Iphigenia i Aulis*, Glucks opera, uppföres i morgon fredag för första gången efter många års hvila.

DRAMATISKA TEATERNS bebådade "stora trumf" för säsongen, den fornindiske skalden Kalidasas skådespel "Sakuntala", har nu slagits upp för publiken. Om det kommer att "taga hem spelet", det vill säga ekonomiskt sauvera terminen, blir en annan fråga, som det ännu torde vara vanskligt att afgöra. Tack vare Carl Grabows skickliga pensel och Verch och Flothows kostymglitter bjuder det ju en rik ögonfägnad af exotisk utstyrselprakt. Af det ursprungliga originalets lyriskt fagra och drömskira idéinnehåll har däremot nog icke så litet gått förloradt på den långa vägen från dess österländska Kastalia genom bearbetarnes dammfåror fram till Dramatiska teaterns tiljor.

Kalidasa var namnet på flere indiska skalder, af hvilka dock den mest kände, "Sakuntalas" författare, ett diktarsnille af hög rang, sannolikt lefde i det 6:e århundradet efter Kristus. "Sakuntala" är hans ryktbaraste verk. För den europeiska allmänheten blef detta först tillgängligt genom den engelske forskaren William Jones i slutet af 1700-talet och utöfvade stort inflytande på såväl de tyska klassikerna som den senare nyromantiken. På Dramattska teatern framföres det nu i en versifierad bearbetning af tysken Marx Möller, gjuten i svenska läglar af *Frans Hedberg*.

Styckets legend är denna: På en jakt möter konung Duschyanta i en helig botgörarlund den unga sköna Sakuntala, hvilken är dotter af en himmelsk nymf, men uppfostrats af den gamle eremiten Kanva. De intagas af kärlek till hvarandra, och konungen lämnar som en

underpant härpå, innan han återvänder till sitt hof, i sin älskades händer en dyrbar signetring. Genom en försummelse i vördnad, hvartill Sakuntala ofrivilligt gör sig skyldig gent emot den mäktige fakiren Durvasa, ådrar hon sig emellertid dennes straff. Vid ett bad i floden förlorar hon ringen, och konungen förgäter sitt löfte att hämta henne till en erkänd plats bland sina gemåler. Då hon själf uppsöker honom, igenkänner han henne ej, och förkrossad af blygsel och sorg drar hon bort från hans ansikte. Kort därefter hittas ringen af en fiskare och återlämnas till konungen, hvars minne därvid vaknar. I fem år irrar han nu omkring, sökande Sakuntala, till dess han slutligen genom deras under tiden födde son finner henne djupt inne i skogens gömslen och deras trogna kärlek triumferar i en ljuf återförening.

Styckets mest dominerande roll, konung Duschyantas, kräfver för sin rätta tolkning ett vekt lyriskt temperament och hade helst bort anförtros åt en konstnär sådan som herr Palme. Hr *Hansson* gaf nu åt den konungslige svärmaren en grann apparition, men af den inre värmen förmärktes föga och versläsningskonsten var bristfällig. "Den saknar totalt *legato*", lydde det träffande utlåtande i denna punkt, som fälldes af en på premièren närvarande uppburen sångerska. Djupare fyllde nog då fru *Bosse* måttet i Sakuntalas oskuldsljufva skepnad, men äfven här skulle man ha velat önska något mer af naiv omedelbarhet. Bland de många birollernas innehafvare må nämnas fru *Arehn*, fröknarna *Sternvall* och *Bäckström* samt hrr *Hamrin*, *Engborg* och *Örtengren*, som i det hela tillfredsställande fyllde sina platser.

På annat ställe i numret meddela vi några vackra scenbilder från det ståtligt uppsatta stycket, som väl förtjänar ses som ett intressant prof af en egenartad diktkonst.

J. N—g.

HERR MODEST MENZINSKY gaf en afton i förliden vecka en konsert i Vetenskapsakademiens hörsal inför en i hög grad intresserad och tacksam publik. Att hr M. äger en förträfflig tenorstämma, har man ju haft tillfälle konstatera vid hans uppträdande å k. teatern, där han redan nått en framstående position. Men äfven nu förmärktes liksom förut, att ett par tre af mellanregistrets toner förefalla beslöjade och ej få samma fullödiga klang som stämman för öfrigt. Detta torde dock kunna bortarbetas.

Programmet upptog till hufvudsaklig del romanser. Men romanserna fordra mera lyrisk känsla och mera nyanseradt uttryck, än hr M. denna afton lade i dagen. Därför gjordes ock de båda operanumren ur "Siegfried" och "Eugen Onegin" bäst. Ett undantag från de öfriga romanserna utgjordes af Schuberts "Die Allmacht", där hr M:s breda föredrag och klangfulla stämma verkade synnerligen imponerande. Några egendomliga lillryska sånger, alla mycket korta, framkallade lifligt bifall.

Hr M. biträddes af frkn *Ebba Björkbom*, som likaledes utförde en hel del romanser, bland hvilka man särskildt fäste sig vid Peterson-Bergers utsökt vackra "Sorg" och samme tonsättares karaktäristiska Nietschedikt "Ja, ich weiss woher ich stamme". Romanserna föredrogos vid ganska god röstdisposition, men sångerskan har ännu ej stämman fullt i sin makt. Inledningen till Elisabets hälsningssång ur "Tannhäuser" gjordes glansfullt och bra, men fortsättningen höll ej fullt hvad början lofvade. Fröken *Märtha Ohlsson* ackompanjerade.

F. Hbg.

ORGELKONSERT gafs den 2 dennes i Klara kyrka af hr G. Hägg. Hr H. är känd såsom en af våra skickligaste orgelnister och han hade vid detta tillfälle valt några virtuosnummer för att ådagalägga sin förmåga. Ett sådant var en sonat af J. Reubke (död helt ung) öfver Davids 94 psalm. Sonaten är ett i modärn stil hållet välgjordt arbete, vimlande af förminskade septimackord och djärfva modulationer samt rik på svårigheter, ej minst i pedalen. Storslagen och, äfven den, svår i utförandet var en fuga med toccata och ett egendomligt adagio af Bach. Solo föredrog konsertgifvaren dessutom en 1890 af honom komponerad vacker pastoral, Södermans offertorium, troget öfverbragt på orgelregistreringen samt en "Pièce héroique" af Franck. Om någon oklarhet här och hvar uppstod, må denna tillskrifvas kyrkans akustik, hvilken ej är den bästa.

Konsertgifvaren hade skaffat sig medverkan af fröken *Ebba Björkbom*, som på ett anslående sätt utförde Gounods sång "Le repentir" med obligat violoncell samt "Ave Maria" af de Lange, äfvenledes med violoncell och orgel.

Violoncellstämman spelades i dessa stycken med varm känsla af herr *Carl Lindhe*, som solo utförde en aria för sitt instrument af Philip Scharwenka. Värdefullt biträde lämnades äfven af herr *Axel Runnqvist*, som med god ton och känslighet i utförandet återgaf en elegi för violin af Rheinberger och ett synnerligen vackert andante af Hugo Alfvén. Af god verkan var ett andante funèbre af Svendsen för orgel, violin och violoncell.

Ett så värdefullt program, utfördt af goda förmågor, hade förtjänat samla en talrikare åhörareskara, än nu var förhållandet.

—m.

ANNA NORRIE OCH SVEN SCHOLANDER — det var ju klart att en dubbelstjärna af sådan popularitetens glans skulle verka med en dragningskraft, som åtminstone för stockholmarne är oemotståndlig, och Musikaliska akademien var proppfull på deras visafton i måndags. Bifallet var öfvermåttan till alla de glada och täcka visor de bjödo hvar för sig och tillsammans. »Sven i Luthagen» inledde med en Frühlingssymphonie och en vaktparadvisa af Liliencron, som osökt ledde tanken på Frödings »Melangtäras intåg». Så gaf han en gammal fransk chanson och en hel afdelning Bellman, allt naturligtvis till lutackompagnement.

Anna Norrie presterade äfven först några prof på sin internationella repertoar, men ryckte snart fram med sina kära svenska Frödingsbitar.

Till slut fick man en afdelning växelsånger och duetter och extranummer i långa banor. Det var en fläkt af friskt och soligt vårhumör öfver det hela, och när publiken sent omsider kunde förmå sig att bryta upp, så gnolade den ännu i trapporna på bellmanska Djurgårdsidyller och frödingska vårlåtar:

Ja vårn, ja,
ja vårn, ja,
de ä e fina ti!

EN VÄLGÖRENHETSMATINÉ gafs i söndags i Katarina kyrka till förmån för "Dalaföreningens sjuk- och begrafningskassa". Templet var fullsatt till sista plats. De uppträdande voro så pass betydande konstnärer som fröken *Valborg Svärdström*, hrr *Forsell* och *Alfvén*, och en hvar af dem visade prof på sin bästa konst. Ackompanjemanget sköttes af dir. *John V. Larsson*, som därjämte spelade en orgelfantasi af Gade.

VILHELM STENHAMMARS 2:DRA BEETHOVENAFTON gifves i morgon fredag i Musikaliska akademien, som helt visst äfven nu blir fylld till sista plats.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 9—15 APRIL 1905.

Söndag: Sparrispuré; fiskkroketter med champignonsås; plommonspäckad svincarré med äppelmos och brynt potatis; apelsinkräm i korgar med mandelberg.

Måndag: Pudding af kött med risgryn; soppa på blandad frukt.

Tisdag: Kokt, brynt skinka med bruna bönor; semlor med mjölk.

Onsdag: Färskottleter af kalf med ärter; blåbärskompott med vispad grädde.

Torsdag: Brynt hvitkålssoppa; syltpannkaka.

Fredag: Oxstek som vildt; rabarberpaj med vispad grädde.

Lördag: Vegetariansk morotspuré med rostadt bröd; stekt sik med gräddsås och potatis.

RECEPT:

Sparrispuré (f. 6 pers.) 425 gr. färsk eller ½ lit. konserverad sparris, vatten, salt, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, socker, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Användes färsk sparris, afskäras sparrisknopparna och förvällas i saltadt vatten samt serveras i soppan. Den öfriga sparrisen skäres i bitar, förvälles i saltadt vatten och får afrinna. Är sparrisen konserverad afskäras knopparna och läggas direkt i soppskålen, när soppan är färdig, resten af sparrisen skäres i bitar. Den förvällda eller sönderskurna sparrisen påsättes i den kokande buljongen och får koka 1 tim., hvarefter den passeras. Smör och mjöl sammanfrässas, den passerade purén tillsättes litet i sänder och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen och purén tillslås under kraftig vispning. Sparrisknopparna iläggas och soppan serveras.

Fiskkroketter (f. 6 pers.) ¾ kg. gädda, 1 msk. salt, ½ tsk. ättika, 1 lit. vatten, 3 msk. smör (60 gr.), 4 msk. mjöl, 2 dcl. fiskspad, 2 dcl. grädde, salt, hvitpeppar, (socker), 1 äggula.

Till panering: 2 ägg, 2 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: ¾ kg. flottyr.

Beredning: Gäddan rensas, fjällas ej, sköljes väl och torkas, samt ingnides med saltet och ättikan. Den påsättes i varmt, saltadt vatten och får koka tills fenorna lossna, då den genast upptages ur spadet och skinnet afdrages. När fisken är kall, skäres den i tärningar och alla ben borttagas noga. Smör och mjöl sammanfrässas, fiskspadet och grädden tillsättas, litet i sänder, och såsen får koka 10 min under flitig rörning, hvarefter den uppvispade äggulan, fisken och kryddorna tillsättas. Massan utbredes på ett fat att kallna. Af den stelnade massan formas aflångt runda kroketter, som rullas i stötta skorpor, doppas i vispadt ägg och rullas åter i stötta skorpor Kroketterna böra därefter ligga och stelna ett par timmar och kokas sedan gulbruna i flottyr. De uppläggas på gråpapper att afrinna och serveras med champignonsås.

Apelsinkräm i korgar (f. 6 pers.) 9 apelsiner.

Kräm: Skalet och saften af 2 apelsiner, 150 gram krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin, 2 msk. hett vatten.

Beredning: Stora, vackra apelsiner tvättas väl och torkas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort med undantag af 1 cm. bred remsa, som får bilda grepe. Fruktköttet tages ur väl med en silfversked, och korgens kanter samt grepen klippas i vackra uddar. Korgarna läggas i kallt vatten ½ tim., få afrinna och fyllas med apelsinkräm, som beredes på följande sätt. Apelsinerna tvättas, torkas och skalen afrifvas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölken vispas tillsammans i en kastrull tillika med sockret och den väl silade apelsinsaften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills krämen afsvalnat, då sherryn den fint stötta citronsyran och den till hårdt skum slagna grädden tillsättas. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. hett vatten upplösta gelatinet. Korgarna fyllas med krämen och ställas på svalt ställe, så att krämen stelnar.

De garneras sedan med vispad grädde och serveras med mandelberg eller biscuits.

Resten af krämen upphälles i geléskål.

Oxstek som vildt (f. 6 pers.) 1 ½ kg. innanlår eller fransyska, 1 hg. späck, ½ lit. ättika, 1 lit. vatten, 2 msk. smör eller flottyr, ½ msk. salt, ½ tsk. hvitpeppar, ½ lit. gräddmjölk.

Sås: ½ msk. smör (10 gr.), 1 ½ msk. mjöl, köttjus, 1 tsk. soja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, bultas väl och späckas i täta rader med det i fina strimlor skurna späcket. Det nedlägges dagen innan det skall användas i en blandning af ättika och vatten, upptages och inklappas väl i en duk.

Mjölken kokas upp. Smöret brynes i en stekgryta, köttet nedlägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det kryddas och spädes med mjölken, litet i sänder och får steka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. Köttjusen silas och skummas och såsen beredes på vanligt sätt samt afsmakas med soja. Köttet skäres i tunna skifvor och öfvergjutes med ett par msk. sås.

Rabarberpaj (f. 6 pers.)

Mördeg: 3 hg. mjöl, 3 hg. smör, 40 gr. socker, 1 stort ägg, 6 dcl. rabarber; 2 dcl. strösocker.

Beredning: Mjölet siktas på bakbordet, smöret fördelas fint i mjölet, sockret, och ägget tillsättas och degen arbetas tillsammas med fingerspetsarna samt ställes ut att bli kall. En bleckform eller tackjärnspanna beklädes med hälften af degen. Rabarbern sköljes väl, skalas tunt, skäres i bitar och nedlägges hvarfvis med strösockret i den beklädda formen. Resten af degen kaflas ut till ett lock och härmed betäckes pajen. Degkanterna hopfästas med ägghvita. Pajen gräddas i god ugnsvärme omkr. ¾ tim. Den uppstjälpes, när den afsvalnat och serveras med vispad grädde eller vaniljsås.

Stekt sik med gräddsås (f. 6 pers.) 1 ½ kg. sik, 1 ½ msk. salt, 1 tsk. ättika, 1 ägg, ½ kkp. stötta skorpor, 1 msk. hvetemjöl, 1 ½ hg. smör, 3 kkp. grädde, 3 msk. hackad persilja.

Beredning: Fisken fjällas, rensas och sköljes väl. Den skäres upp i ryggen, ryggbenet och alla småben borttagas och fileterna gnidas in med ättika och salt. De penslas därefter med det uppvispade ägget och vändas i en blandning af de stötta skorporna och hvetemjölet. Fisken brynes därpå hastigt i smöret, i en stekpanna, hvarefter den nedlägges hvarftals med persiljan i en bleckform, smord med resten af smöret. Sist påhälles grädden och ett lock pålägges, hvarpå formen insättes i ugnen, och fisken får steka omkr. ½ tim. Den serveras i formen.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af **Hafregryn & Korngryn** erhålla Hafregrynskvarnen "Sveas" i London med **Guldmedalj** belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om ¼ & ½ kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynskvarnen SVEA.
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo:
Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjölk 87, Korngryn 116, **Hafregryn 153.**

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.
Använd därför endast
Gyllenhammars patenterade hafregryn, hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.
Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Lagermans BAKPULVER
"Tomten"
är erkändt
bästa jäsningsmedlet
vid all slags finbakning.

Ingen jäsning före gräddningen i ugnen behöfs vid användande af Lagermans Bakpulver »TOMTEN».

LEDIGA PLATSER

Vid Karlshamns Elementarläroverk för flickor

är nästa läsår en lärarinneplats ledig. Ämnen: matematik och naturkunnighet, äfven på det högre stadiet. För lärarinna som genomgått Högre lärarinneseminariet eller aflagt fil. kand.-examen, är lönen 1,200 kr. med två lönetillägg, hvartdera på 150 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring; för lärarinna med lägre examen 1,100 kr. med två lönetillägg på 100 kr. hvartdera. Skolan erlägger därjämte pensionsafgift. Ansökningar, ställda till läroverkets styrelse torde före den 15 april insändas till föreståndarinnan.

Samskola i Malmberget.

1) Föreståndarinnebefattning och 2) en lärarinnebefattning vid nybildad samskola med tillsvidare 2 förberedande och 2 elementarklasser sökas före den 15 Maj 1905 att tillträdas den 1 September samma år. 1) Lön: 1,500 kr. med utsikt till löneförhöjning. Hufvudämnen: hälst tyska språket och kristendom. Kompetensvilkor: hälst högre lärarinnesem. 2) med hufvudsaklig undervisning i de förberedande klasserna; Lön: 1,000 kr.; kompetensvilkor: högre flickskola jämte mindre sem. Ansökningarne ställas till Styrelsen under adress: Pastor L. E. Enge, Malmberget.

Vid **Ronneby samskola** blir till instundande hösttermin en lärarinneplats ledig i förberedande afdelningen. Utom kompetens härför, småskolelärarinneexamen, fordras äfven att blifvande lärarinna skall kunna undervisa i handarbete och teckning i samskolans klasser. Äfven sångundervisningen kan blifva henne tilldelad.

Löneförmånerna blifva 600 kr. för 24 tim. undervisning i veckan samt därutöfver extra arvode för vidare timläsning, uppgående till omkr. 75 kr. om året, samt för undervisning i sång. Dessutom pensionsbidrag. Ansökningar mottagas inom 1:sta maj under adress Regementsläkare J. Th. Grönvall, Ronneby.

Föreståndarinneplatserna

vid

Gefle Fruntimmersförenings Arbetsstugor

äro till ansökan lediga instundande höst.

I Stugan N:o 1 undervisas cirka 60 barn, gossar och flickor, under cirka 7 månader. Lön 700 kronor.

I Stugan N:o 2 undervisas 100 barn, gossar och flickor, under c:a 10 månader. Lön 1,100 kr. samt fri bostad, bränsle och lyse.

Sökande bör ha håg och fallenhet för praktiskt arbete samt vid Slöjdanstalter eller på annat sätt förvärfvat sig skicklighet i mångsidig slöjd och ha sinne för och förmåga att handleda barn, hvarjämte någon insikt i arbetsstugors betydelse och verksamhet vore önsklig. Företräde lämnas åt den som genomgått Högre Flickskola, Seminarium och trädgårdsskola.

Ansökan ställd till Gefle Arbetsstugors Styrelse åtföljd af frejdebetyg och öfriga handlingar insändas senast den 1 maj till Styrelsens Sekreterare, Fru **Esther Holmgren**, Gefle.

Styrelsen.

Informator

får god plats å landtegendom att läsa 2:a kl. kurs. (allm. lärov.) Svar mots. märkt »Godsägare» Jönköping p. r.

En öfverskötterskeplats

är ledig å Lunds hospitals kvinnoafdelning; lönen 400 kr. jämte naturaförmåner. Man hänvände sig till Öfverläkaren, Lunds hospital.

Kvinnlig kontorist,

ej för ung, med flerårig vana vid bokföring och bokslut erhåller plats nu genast. Svar till "Kompetent" Eksjö, p. r.

För Kontors-, Handels-, Hushållsbitr. & värdinna fins pl. 30 Lästmakaregat., Stockh. **J. Larsson & C:o.** Ej inskrifn.-afgift.

Fotografielev,

kvinnlig, får genomgå billig, instruktiv kurs. Svar till »Östra Vestmanland» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Pålitlig flicka

kunnig i skrifgöromål å handelskontor, samt villig och kompetent i musikundervisning åt nybörjare erhåller plats nu genast. Svar jämte fotografi och rekom. under adress "Kontor" Avesta p. r.

En flicka med godt sätt och utseende fullt kunnig uti finare klädsömnad kan få plats på en större syatelier för att vara behjälplig med tillskärning och öfverse arbetet. Allt fritt samt ett trefligt hem och god lön. Svar till »Skicklig», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Å Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etabl. 1887, äro goda platser genast söka för husföreståndarinnor, hushållsbiträden, barnfröknar.

Husföreståndarinneplats hos ungherre ledig. Sökande torde sända foto., rekom. ochlöneanspråk till »H. S.» Göteborg, Vasa postkontor p. r. Utländsk, musikalisk dam företräde.

För hushållerska van att ensam föreslå större hushåll och kunnig i enklare och finare matlagning, samt för ekonomidräng van vid körning och skötsel af hästar finnes plats vid sjukhem i mindre stad instundande 24 April. Betygsafskrifter och rekommendationer insändas före 16 April i bref märkt: »24 April 1905 under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Föreståndarinneplatsen samt en lärarinnebefattning vid Stockholms Läns Idiotanstalt kungöres härmed ledig att tillträda d. 1 inst. September. Lönevilkoren äro respt. 600 och 400 kronor jämte allt fritt.

Ansökningshandlingar, ställda till Anstaltens Styrelse, adr. Väsby, skola insändas före 15 maj. Närmare upplysningar lämnas af Sysslomannen G. E. Brandt.

STYRELSEN.

En amjungfru

med goda rekommendationer, van vid ordning och kunnig i enkel matlagning m. m. erhåller plats den 24 April. Lönen 12 kr. i månaden. Svar till "Två personers hushåll", Tidningen Iduns Exp

Husfru

till större pensionat i Stockholm önskas. Någon kunskap i tyska och engelska språkens talande fordras. Ansökan torde snarast insändas till **Stockholms Uthyrningsbyrå** 12 Kungsträdgårdsgatan.

Tysk Barnfröken.

Barnkär enkel flicka af god familj får plats i norrländsk stad för att tillse och vårda en 1½ års gosse, vara behjälplig med sömnad och husliga göromål. — Svar med fotografi ref från föregående dylik plats samt löneanspråk till "Tysk Konsul" Iduns Exp

Barnfröken.

En ordentlig, pålitlig ung flicka af god familj, kunnig i sömnad kan få plats som barnfröken i slutet af April om betyg, porträtt och lönepretentioner sändas i bref till "G. E. Norrköping" under adress: S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. Vidare underrättelser genom bref.

Barnfröken

pålitlig, glad, frisk och barnkär, från ett godt hem, som vill åtaga sig att sköta 3 barn (ålder 3½, 2½, 7 mån.), något kunnig i handarbeten och sömnad, erhåller plats den 24 instundande April. 2 jungfrur finnas. Svar med fotografi, uppgift å löneanspråk, och referenser till Familjemedlem »Hemmet» Sollefteå.

Enkel, ordentlig barnfröken önskas. Lön 10 kr. per månad. Barnflicka finnes. Fotografi o. rek. till Fru Key-Åberg, Kvarnarp, Eksjö.

En enkel, van barnfröken

erhåller plats till Norrland i särdeles vacker trakt. Lön 100 kronor. Svar till "Hotell", Iduns exp. f. v. b.

Barnkär, anspråkslös flicka, som genomgått kurs i barnavård, kunnig i sömnad, får plats såsom barnfröken i Luleå från midten af instundande maj månad. Barnen äro en fyraårig gosse samt ett spädt barn. Svar med fotografi, rekommendationer och löneanspråk till "E. G. 05" Iduns exp.

Ung flicka

ordentlig, frisk, anspråkslös, villig att med kärlek och omtanke åtaga sig vården af 2 barn i en ålder af 5—1½ år får godt hem snarast. Svar jämte fotografi, åldersuppgift, referenser och lönefordran till "Ämbetsmannafamilj, Stockholm. Iduns exp.

Barnsköterska,

som genomgått kurs i barnavård samt är kunnig i sömnad, erhåller plats den 1 juni. Svar, märkt »S H», torde adresseras till S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

En ung, anspråkslös, musikalisk flicka van vid barn, önskas af liten familj boende i större samhälle i Nordvästra Skåne. Svar med fotografi och lönepretantioner till »Familjemedlem» Helsingborg p. r.

Erfaren barnjungfru, helst sådan som genomgått utbildningskurs, erhåller förmånlig plats från den 24 April i **Karlskrona**. Sökande torde anmäla sig i huset Karlaplan N:o 2, tre tr. u. kl. 2 till half 3 på dagen hos Fru Levertin.

Tysk barnjungfru önskas till 24 April för femårig gosse. Svar till Fru Hedvig Kinnander, Strandvägen 35, 4 tr.

För en 20—25 års bildad, enkel o. anspråkslös flicka finnes öfver sommaren plats i liten familj på landet i Stockholms närhet att gå frun tillhanda i hushållet mot fritt vivre. Svar med upplysningar om kunskaper med mera sändes till »Pålitlig», Liljeholmen p. r.

En anspråkslös, gladlynt, musikalisk flicka af god familj, van vid inomhus förefallande göromål, erhåller plats i mindre familj om fotografi samt rekommendationer sändes till **123 Nyköping.** Obs! ej under 20 års ålder.

En anspråkslös, ordentlig och bildad flicka från ett godt hem, något kunnig i sömnad och som är villig städa barnens tvänne rum och hafva tillsyn öfver en flicka på 8 år samt för öfrigt deltaga i förefallande göromål inom huset, erhåller plats den 24 instundande April. Svar med fotografi och löneanspråk till »H. L», Allmänna tidningskontoret, Gefle.

PLATSSÖKANDE

Inackorderingsbyrån Hamngatan 2, 3 tr. Norrköping, anskaffar verkligt goda lärarinnor, sällskapsdamer, barnfröknar och hushållsbiträden. Öppet 12—2 & 4—6. **Rikstel 9 16.**

Lärarinna, stark och frisk önskar under ferierna 1 Juni—1 Sept. plats i bättre familj för att gå frun tillhanda, fritt vivre. Svar emotses tacksamt till »Ellen 21 år» Göteborg p. r.

Lärarinna, som vistats utrikes, undervisningsvan, söker sommarkondition. Fritt vivre och fria resor. Svar till »Sommarkondition», Hasslerör p. r.

Anspråkslös dam, som skrifver o. räknar fort o. säkert, önskar plats som skrifbiträde åt häradsskrifvare eller dylikt eller som sällsk. o. hjälp i äldre familj. Kunnig i alla husliga sysslor kläd- o. linnesöm samt finare handarbeten. Svar till »H.», Mariestad p. r.

Anspråkslös flicka, skicklig i finare handarbeten samt villig att deltaga i förekommande göromål önskar plats i familj hälst i Södermanland. Löneanspråk små. Svar afbidas tacksamt innan 1 maj till »Familjemedlem», Nya Posten, Vimmerby.

Anspråkslös, bättre flicka önskar under sommarmånaderna mot fria resor och fritt vivre anställning i bildad familj att undervisa mindre barn eller såsom sällskap och hjälp. Svar motses tacksamt till »Anspråkslös», Kärrgrufvan.

En bättre, enkel och arbetsam flicka önskar till den 15 april eller 1 maj plats i vänlig och god familj i mellersta eller norra Skåne, hälst på landet, för att gå frun tillhanda. Svar emotses tacksamt under adress "O. A.", Lund p. r.

Musikalisk flicka önskar plats i familj. Van att undervisa i musik. Kun. i handarb. samt villig deltaga i husliga göromål. Liten lön önskvärd. Svar till »Musikalisk» Sundsvall p. r.

Såsom hjälp o. sällskap hos äldre, vänlig, angenäm familj eller dam, önskar 35 års bildad flicka plats. Sökanden är kunnig i matl., bakn., sömnad, handarb. m. m. Sv. emots. tacks. till »Gladlynt», Stockholm 5.

20-årig flicka önskar för att grundligt lära hushållsgöromål, plats på egendom i naturskön trakt ej långt från järnvägsstation. Villig att betala något om så önskas. Svar till »Maja», Dalum p. r.

En 21 års flicka med god skolunderbyggnad, praktisk i hushållsgöromål. Önskar genast plats, att vara frun till nytta och nöje På lön fästes ej afseende, endast ett godt hem erhålles. Svar emotses tacksamt till "N. J Arbetsam" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f v b

18 årig dotter önskar plats såsom hjälp och sällskap uti bild. välsituerad hem. Hon har ett fint sätt, road af husliga bestyr, sjunger och spelar något, genomgått 8-klassigt läroverk med skolkökskurs, vill anses likställd med familjemedlem. Referensutbyte önskas. Svar till "Föräldrar", Iduns Exp., Stockholm.

Ung, anspråkslös flicka önskar plats mot fritt vivre, kunnig i handarbeten. Svar till »Huslig», Upsala p. r.

Ung, arbetsam, musikalisk flicka

önskar plats i familj såsom hjälp och sällskap. Kunnig i handarbete. Liten lön önskvärd. Sv. t. »Familjemedlem E. W.», Iduns exp.

Ung bättre flicka önskar att mot fritt vivre komma till ett godt och trefligt hem för att deltaga i hushållet, samt något skrifgöromål. Vill anses som familjemedlem. Svar omgående till »Våren 1905» Öjebyn p. r.

Huslig bättre flicka kunnig i matlagning och öfriga i ett hem förekommande göromål önskar plats. Svar märkt »21 år» **Årstad** p. r.

Bildad, praktisk flicka, som kan matl., bakning, sömnad m. m. önskar plats. Ordentlig, sparsam. Svar »Gladlynt» Iduns exp. f. v. b.

Young English Lady,

önskar plats i familj (i stad el. på landet) för sommaren att undervisa i sitt modersmål. Utm. ref. Svar till »Engagement», f. v. b. Iduns exp.

En 20 års flicka önskar plats i bättre familj, att mot fritt vivre gå frun tillhanda, och vara behjälplig i alla förekommande göromål. Har genomgått praktisk skola. Svar emotses tacksamt af »Arbetsam» **Wexiö** p. r.

I ordningsam, bättre familj på landet (hälst i mellersta Sverige) önskas plats för en 19-års flicka att gå frun tillhanda uti hemmets skötsel. Har f. n. dylik plats. Svar till »Snäll o. duglig», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

Anspråkslös bättre flicka, kunnig i matlagn., bakn., sömn. och handarb., söker plats hos ensam dam att sköta hushållet och som sällskap. Svar till »T. B.», Otterbäcken.

En ung musikalisk flicka med godt sätt önskar plats, hälst som sällskap och hjälp åt äldre dam. Svar till »H. 23», Upsala p. r.

Enkel, anspråkslös flicka,

van vid matlagning och göromål i bättre familj, villig deltaga i alla husliga sysslor, söker plats i godt hem. Adr. »Anspråkslös», Kalmar p. r.

En 19-årig flicka, som i Göteborg genomgått fullständig kurs i finare matlagning, önskar för vidare utbildning i hushåll komma till en större herrgård, hälst i Västergötland. Svar torde godhetsfullt sändas före den 20 april till Fru H. Andersson, Tidaholm.

Bildad, enkel flicka, söker plats, kunnig i matlag., bakning, sömnad. Godt lynne, villig. Svar »Fortfärdig» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Hushållsvan, bildad, barnkär flicka, deltagit med matlagn., bakning, sömnad söker plats. Svar »Arbetsam» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Värdinneplats sökes af bildad, huslig, musikalisk, glad o. trefflig flicka med fördelaktigt utseende och sätt, snabb uppfattning och god omdömesförmåga. Svar till »Duglig», Upsala p. r.

Värdinneplats

önskar bild. musik. dam med synnerlig förmåga och prakt. erfarenhet på hemmets olika områden. Inneh. sedan flera år dyl. plats å större gods. God hälsa, gladt, jämnt lynne. Utm. ref. Svar till »Ordningsälskande» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Husföreståndarinneplats hos bildad, aktningsvärd ungkarl eller änkling önskar bildadt fruntimmer. Fullt kunnig i alla inomhus förekommande göromål. Svar till »M. J. 1905», Iduns exp. Sthlm.

Husföreståndarinneplats sökes af bättre huslig flicka, van vid allt som förekommer i ett bättre hem. Sv. till »A. våren 05». Stockholm 5.

Plats önskas af bättre flicka van att föreslå hushåll, kunnig i matlagning o. inom ett hem förekommande göromål samt musik. Svar med löneförmåner o. d. till **Box 3, Borås**

En flicka önskar plats att föreslå hushåll hos bättre ungherre, hälst i stad. Betyg finnas. Svar emotses tacksamt inom 3 veckor märkt »—g —d«, Kristinehamn p. r.

Ung flicka,

glad o. mycket barnkär, önskar plats i bättre familj som fruns hjälp o. sällskap. Goda referenser finnes. Svar till »19 L.», Sexdrega.

Barnfrökenplats önskas, i Sthlm eller dess närhet, till våren i snäll familj. Sv. hälst utf. t. »Stillsam», Iduns exp.

Inackordering

önskas af en ung dam i ett godt och bildadt hem på landet hälst vid sjö i Stockholms närhet. Svar till "Medlem af familjen" Th. Tjäders byrå, Brunkeb. 12, Stockholm.

Sjuksköterskor. Inackordering erhålles i godt hem, 1 min. från Sabbatsberg. Telefon Wasa 22 42. Fru I. Elliot, Westmannagatan 31 n. b.

God inackordering erhålles i prästgård med högt hälsosamt läge. Goda ref., Adr. »Fru L.», Riddaregatan 72, 4 tr., Stockholm.

Inackordering erbjudes å härligt och skogrikt belägen egendom i ett utmärkt godt och stilla hem, hälst för längre tid till moderat pris. Svar till "Vestkusten", Grohed.

Blifvande Landtbrukarfruar erhålla billig inack. i enkelt bildadt hem för vägledning i husdjurens vård, hushållsmaskineriets skötsel o. dylikt. Svar "April 35" Kristinehamn.

Den 1 april

öppnas nytt, hemtrefligt pensionat nära Gripsholm där inackorderingar mottagas året om på längre eller kortare tid. Närmare mot porto under adress Mälarstrand, Wik, **Mariefred.** Allm. Tel. 44.

Å Norrtuna egendom, 20 min. väg från Gnesta, mottagas inackordenter på längre eller kortare tid. Härligt läge vid skog o. sjö. Riks Gnesta 15.

Inackordering önskas under Maj månad i treflig familj och vacker trakt. Svar till "Anna semester" Gumælii Annonsbyrå. Malmö.

Flickpensionat Villa Daheim

(grundl. 1890) **Hannover,** Tiergartenstr. 21. Hush., vetensk., sällsk. Härligt läge v. skog. Utm. rek. i Skandinavien. Utm. tyska. Fr. Reg. — Bmstr. Schulze-Seemann.

Pensionat och Hvilohem!

Skogshöjds Pensionat i Södertelje öppnas omkr. d. 15 Juni. Pensionatet ligger fritt på en bergsplatå intill de vidsträckta skogarne, som omgifva staden. Härlig utsikt öfver Södertälje och skogsåsarne.

Som byggnaden är uppförd endast med tanke på att uppfylla sitt ändamål som förstklassigt pensionat och hvilohem, hoppas jag, att gästerna skola finna den trefnad och komfort, som afsetts. Till gästernas disposition finnas hallar, två stora friluftsverandor, salong, bibliotek och tidningar, badrum, 12 sofrum med en eller två sängar, rymlig matsal med förstklassigt bord.

Möbler — levererade från Svensk Hemslöjd och Karl Johanson Drottningg. 45. Sängkläder från sistnämnda, välkända firma.

Pens. 125 à 150 kr. pr. månad.
5 min. väg till badinrättningen.
10 min. väg till järnvägsstation.

Ångslup går hvar halftimme ut till Saltsjön (Sandviken), där ett nybygdt, tidsenligt kallbadhus är uppfördt.

Referenser: I Södertälje: Förste stadsläk. D:r Sjögren, andre stadsläk. D:r Lundin, lazarettsläkare D:r Bark.

I Stockholm: D:r A. Afzelius, D:r Fr. Svensson.

Högaktningsfullt **Fru A. M Rettig.**

Öppet året om. — Tuberkulösa emottagas icke, läkareintyg fordras.
Allm. Tel. Södert. — Skogshöjd.
Riks. Tel. Södert. — 206.
Prospekt lämnas på begäran!

Liljendals pensionat

intill Ramsberga bruk, 250 m. öf. h. vid skog och sjö, på gr. mot södra Dalarne, i den mest förtjusande natur, emottager inack. af familjer och ensk. fr. 1 Juni—15 Sept. Tillf. till bad, jakt, fiske och angen. landtlif. Vidare uppl. hos Fru Wuttke, Upsala. Rikst. 971.

Pensionat Ris afallet

adr. Hålland. Beläget i västra Jämtland i den vackraste delen af den sköna Undersåkersdalen och i Ristafallets omedelbara närhet. Väl skyddadt för kalla vindar. God helinackordering. Moderata priser. Läkarintyg fordras. Öppnas 15 juni. 25 min. väg från Hålands hållplats. Greta Hedin.

Enskild konfirmationsundervisning

jämte inackordering kan under instundande sommar erhållas i prästgård på landet. Svar till »C. J. E.», Lidköping p. r.»

Konfirmander.

Äfven i sommar mottagas 3 à 4 flickor i Hjärnarps vackert belägna prästgård till god inackordering och konfirmationsberedelse under 6 veckor från 1 nästk. Juli. Anmälningar torde ske hälst inom 1:sta nästa maj.

Hjärnarp pr. Engelholm d. 15 mars 1905.
Carl Nilson Gierow.
prost och folkskoleinspektör.

Kurs i Linnesömnad.

Elever sy endast eget arbete. Danderydsgatan 6, 2 tr. t. h. Tel. Österm. 43 01.
Augusta Regnander.

Efter svenska förhållanden oerhörd omsättning! 460 kolli pr dag afsändes under förra året från **John Fröberg, Finspong!** Bästa firma för återförsäljare. Försök t. ex. att köpa vybrefkort i färgtryck. 100 dylika erhållas, om kr. 2 50 insändas. Ni förtjänar *minst* 3 kr. på dessa. Bland öfverraskningar må nämnas den stora gisstäflan, där bl. andra presenter en å 2,500 kr. kontant bortgifves.